

Ko sukaabe juulbe mbaawatah majjude.

ما لايسع أطفال المسلمين جهله - فلاتي فولاني

بيان الإسلام
Bayan AL-Islam

جمعية خدمة المحتوى الإسلامي باللغات ، ١٤٤٥ هـ

ح

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

يزن الغانم ،

ما لا يسع أطفال المسلمين جهله- فلاقي. / يزن الغانم؛ -ط.١-.

الرياض ، ١٤٤٥ هـ

٨٤ ص؛ ١٤ × ٢١ سم

ردمك: ٣-٥٠-٨٤١٢-٦٠٣-٩٧٨

١٤٤٥ / ١٠٣٣٩

Partners in Implementation

Content
Association

Rowad
Translation

Rabwah
Association

IslamHouse
com

This publication may be printed and disseminated by any means provided that the source is mentioned and no change is made to the text.

Tel: +966 50 244 7000

info@islamiccontent.org

Riyadh 13245- 2836

www.islamhouse.com

**Ko sukaabe juulbe
mbaawatah majjude.**

En puɗɗorii Innde Alla, Kuubudo yurmeende, Keerordo yurmeende goonɗinbe ñande darnga.

Fuɗɗorde:

En puɗɗoriima Innde Alla, denndaangal jettooje ngoodanii Alla; caggal duum:

Dum ko mas'alaaji ɗi sukaabe juulbe mbaawatah majjude (**potaani majjude**) e diine Alla Barkinɗo toowɗo O, ina waddii e baabira- be (**jiknaabe**) lonnginde ɗum sukaabe maɓbe gila kobe famarbe.

Dum ko codol beebngol newingol timmungol ka bannge fiɓnde, e fiqhu, e siira, e neediiji, e tafsiir, e hadiis, e jikkuuji, e jikruuji, hongol moy'ana sukaabe e kala duubi e naatbe islaam ko booyaani, ina tottire e cuudi e duɗe entooji e duɗe janngirde, e reende e firtude, mi rewandirii nde fotde fannuuji, mbaɗmi nde e mbaadi naamnal e jaabawol; sabo ko ɗuum buri waawde laggaade hakkile, kadi burata waawde ñiibnude ko reena, ne'oowo o subo ko yaadi e duubi sukaabe ɗi.

Ko Alla ñaagatoo mi, nde O nafrata nde O jaɓande.

Woni asli ɗum, ko Daalol Alla Toowɗo O:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قُوا أَنفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ

غُلَاطٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٦﴾ [التحریم: ٦]

(Eehey mon goonɗinbe, ndeene ko'e mon ndeenon koreeji mon e yiite, nge kubɓam mum woni yimbe e kaay'e, ina e dow maggol malaykaaji tekkudi cattudi ɗi ngoopatah ko Alla yamaridi ɗi ngollata ko ko ɗi njamira 6). [Simoore Tahriim 6].

E hadiis Abdullaahi Ibnu Abbaas yo Alla welebe, o wii: Mi woniina caggal Nelaada ñalawma gooto, O maaki:" Eehey ma cukalel, Mbeɗa anndin ma koɗ- ngudi: reen Alla, Alla reen ma, reen Alla tawaa Mbo sera ma, si a ñaagiima ñaaga Alla, si a

wallaniima wallakina Alla, anndu: si leñol ngol renndii e nafde ma ngol nafataa ma si wonah ko Alla hoddiran ma ko, sibe ndenndii e lorde ma be lorataa ma si wonah ko Alla hoddiran ma ko, kuɗi bamtaama ɗereeki cojji".Tirmiji e Ahmadu kabri mbo.

Ina jeya e himmude anndinde sukaabe:

Ina waddii e aade nde anndinta sukaabe, kobe katajini e diine mabbe, ngam o wona aade timmuɗo, gootadindo gootadingol moyyol e laawol iimaan.

Imaam Ibnu Abii Jeydi Al Qayrawaanii yo Alla yurmo mbo:

" Aarii nde be njamirete juulde sibe kebii duubi jeedifi, be piyree nde, sibe kebii duubi sappo leɗde mabbe ceernde, hobe poti anndude kadi ko farli e jiyaabe ko faati e dewe Alla, ka bannge bolle e golle, ko adii ndebe kellifte, tawa duum hibandiima e nder berde mabbe, dum deeya e pittaali mabbe, terde mabbe ngoowa dum."Ngardiin Abuu Jeydi Al Qayrawaanii (hello: 5).

Feccere fibnde.

Naamnal 1 : Hombo woni Joom ma ?

J- Alla woni Joom am needo mi woni jom binnde de e dokke Makko.
Woni daliil duum ko daalol Alla :

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ ﴿الفاتحة: ٢﴾

(denndaangal jettooje ngoodanii Alla jom binnde). [simoore Faatiha:2]

Naamnal 2: Hombo woni diine ma?

Jaabawol-

Diine am ko islaam, duum woni: jebbilanaade Alla ka tawhiid, e dowlaraade Mbo doftaade, e hisde e sirku e yimbe mum.

Alla Toowdo O daali:

﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ﴾ ﴿آل عمران: ١٩﴾

(tigi tigi diine to Alla ko islaam...). [Simoore Aali Imraana: 19].

Naamnal 3: Hombo woni Annabi ma?

J- Muhamadu yo o his.

Alla Toowdo O daali:

﴿مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ﴾ ﴿الفتح: ٢٩﴾

(Muhamadu ko nelaado Alla...). [Simoore Fathi:29].

Naamnal 4: janta konngol tawhiid, e hoko woni maana maggol?

Konngol wootadinde woni " laa ilaaha illal laahu" woni maana maggol ko dewateedo alah e goongo mbo wonah Alla.

Alla Toowdo O daali:

﴿فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ﴾ ﴿محمد: ١٨﴾

(anndu tigi tigi alah(ndiga) dewateedo e goongo mbo wonah Alla). [Simoore Muhamadu:19].

Naamnal 5: Hoɗo Alla woni?

Jaabawol- Alla hombo ka kammu e dow arsi, dow denndaangal tagaade, Alla daali:

﴿الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى﴾ [طه: ٥٠]

(Jurmotoodo O, hombo foti e dow arsi hombo hiilndi e njeyaandi makko 5) [Simoore Daaha: 5].

Alla daali

﴿وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ ۗ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ﴾ [الأنعام: ١٨]

(ko kamko woni poolɗo e dow jiyaabe makko, ko kaŋko woni ñeeñɗudo kumpatiido 18) [Simoore An aam:18]

Naamnal 6: Hol ko woni seedaade muhamadu ko Nelaado Alla?

Jaabawol:

woni maana mum ko Alla nelii mbo wonan de winndere nde beltinoowo jeertinoowo.

Ina wadɗii:

1- doftaade mbo eko o yamiri.

2- Gooŋɗinde mbo ko o habri ko.

3- waasde woopde mbo.

4- Alla rewiretaake si wonah ko O sariyini ko, ko dɗuum woni ñeemtinde sunno e accude bidaa.

Alla Toowɗo O daali:

﴿مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ﴾ [النساء: ٨٠]

(kala doftiido nelaado o doftiima Alla...) [simoore Annisaa'i:80]

Ceniido O daali :

﴿وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۗ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ﴾ [النجم: ٣-٤]

(O haalata belaafe3. dum wonaah si wonah wahyu bahyaado 4.)
[Simoore Najmi: 3,4].

Teddufo Toowfo O daali:

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ
كَثِيرًا﴾ [الأحزاب: ٢١]

(woodanii on e nelaado Alla ñeemtanirgal moy'yal, wonan
de oon joortiido Alla e ñalngu cakkatiido, o jan'tii(siftori) Alla
ko heewi 22) [Simoore Ahjaab: 21]

Naamnal 7: Hol ko saabi Alla tagi en?

Jaabawol:

O takri en ko rewde Mbo, kaŋko tan denndadiijo alanaa Mbo.
wonaah ngam belaafe e fijirde.

Alla Toowfo O daali:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاريات: ٥٦]

(Mi takraani yimbe e jinneeji si wonah yobe ndew Am 56).
[Simoore Jaariyaati: 56].

Naamnal 8: Hol ko woni rewde Alla?

Jaabawol:

duum ko innde renndinnde kala ko Alla yidi O wela dum,
ummaade e konngi e gollleeji birniidi e banngudi (peeñdi).

Banngudi: Hono jan'taraade Alla e demngal ummaade e
subahinaade e yettude e mawninde, e juulde e hajju.

Birniide: Hono wakkilaade e kulol e njoorto.

Naamnal 9: Hol ko buri mawnude ko wad'dii e men?

Jaabawol:

buri mawnude ko wad'dii e men woni: Wootadinde Alla Toowfo O.

Naamnal 10: Hol ko woni nooneji Tawhiid?

Jaabawol

1- Tawhiid Rubuubiya: ko oon woni goonɗinde wonde ko Alla woni takɗo garsaqinoowo jeyɗo jiiloowo, kamko tan O alah denndadiijo.

2- Tawhiid Uluuhiya: oon woni teeldinande Alla dewal, alah dewateedo e goongo mbo wonah Alla Toowɗo O.

3- Tawhiid inde e sifaaji: oon woni goonɗinde inde e sifaaji Alla Toowɗo garde e AlQuraana e sunna, ko aladah e yerinde wollo nanndinde wollo boldinde.

Daliil nooneji tawhiid tati ɗi: daalol Alla Toowɗo O:

(رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا ﴿٥٦﴾ [مريم: ٥٦])

(Jom kammuuji e leydi e ko woni e hakkku- nde majji, rew Mbo muññoɗa e rewde Mbo, mbele haɗa annda tokoraajo wonan de Mbo 56). [Simoore Mariyama: 65].

Naamnal 11: Hombo bakkaat buri mawnude?

Jaabawol:

ko sirku buri mawnude, (sirku woni renndinde Alla e godɗum).

Alla Toowɗo O daali:

(إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدِ افْتَرَىٰ

إِثْمًا عَظِيمًا ﴿٤٨﴾ [النساء: ٤٨])

(Pellet Alla yaafataako nde O renndinte e godɗo kono hombo yaafu ko jaasi ɗuum mbo O haajani kala denndinɗo Alla e godɗo o fekandiima bakkaat mawɗo). [Simoore Nisaa'i: 48].

Naamnal 12: Janɗa sirku e nooneji mum?

Jaabawol:

Sirku woni: firlitande noonee e nooneji dewe wonande mbo wonah Alla Toowɗo.

Nooneji sirku:

Sirku mawdo: hono ñaagaraade mbo wonah Alla Toowdo O, wollo sijnande mbo wonah Alla, wollo hirsirde ko wonah Alla teddufo O.

Sirku tokooso: Oon woni hono woondirde ko wonah Alla, wollo jogaade pibi, duum woni ko habbate ngam foodde nafoor wollo duñde lorlo, e seedo e yeengo, hono lobbinde juulde makko ngam yimbe ndaara mbo.

Naamnal 13: Mbelo ina wadi ganndufo ko wirnii mbo wonah Alla?

Jaabawol:

Hay goto anndah ko wirnii si wonah Alla gooto O tan.

Alla Toowdo O daali:

﴿قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ﴾ [النمل: ٦٥]

(maaku, alah ganndufo ko wirnii e nder kammuuji e leydi mbo wonah Alla, be tinatah ndebe umminte 65). [Simoore Namli: 65].

Naamnal 14: Limto doosde iimaan?

Jaabawol-

1: Goonjinde Alla Toowdo O.

2- E malaykaaji Makko, (maako)

3- E defte Makko.

4- E Nelaabe Makko.

5- E ñalngu cakkatiingu.

6- E hoddira ko moy'yi heen e ko boni heen.

Woni daliil duum ko: hadiis Jibriilu lollufo ka Muslim, **Jibriilu wii Annabi-** yo o his-:" Habram ko woni iimaan, O maaki: **Konde ngoonjdinta Alla, e malaykaaji makko, e defte makko, e**

nelaabe makko, e ñalngu cakkatii- ngu,ngoondina hoddira ko moy'yi heen e ko boni heen"

Naamnal 15: Fir doosde iimaan?

Jaabawolo:

goondinde Alla Toowdo O:

Duum woni nde ngoondinta wonde ko Alla tagma yedma, ko kaŋko woni jeydo jiilooowo tagaade de kaŋko tan.

Ko kamko woni dewateedo, alah dewateedo e goongo mbo wonah Makko.

Ko kamko woni deweteedo mawdo timmudo mbo jettooje ngoodani, ina woodani mbo inde burde moy'yude, e sifaaji burdi toowde, O alah giy'iraawdo, O nanndaani e hay ndiga.

Goondinde malaykaaji:

Kodi tagaadi di Alla tagiri annoore, ngam di ndewa Mbo di dofto jamirooje Makko doftagol timmungol.

Ina e hedi Jibriil yo o his, oon tellinoowo wahyu e dow Annabaabe.

Goondinde defte:

Ko deen ngoni defte de Alla tellini e Nelaabe Makko.

- Hono Alquraana telliido e Muhamadu-yo o his-.

- Injiil telliinde e Iisa yo o his.

-Tawraata : deftere telliinde e Muusa yo o his.

- Jabuura: Telliinde e Daawuuda yo o his.

- Deri Ibraahiima e Muusa: tellinaadi e Ibraahiima e Muusa.

Goondinde Nulaabe:

Ko been ngoni be Alla neli e jiyaabe makko ngam be nganndinabe, be mbeltinira be moy'yere e aljanna, be njeertinabe bone e yiite.

- Buri e mabbe ko; Joman en pellital ko been ngoni:

Nuuhu yo kisal won e makko.

Ibraahiima yo kisal won e makko.

Muusa yo kisal won e makko.

Iisa yo kisal won e makko.

Muhamadu yo kisal won e makko.

Goonɗinde ñalngu cakkatiingu:

Kongu caggal maayde e nder yenaande, ñande darnga, ñande ummital e haasbeede, ka yimbe aljanna ñiibata e galleeji mabbe yimbe yiite(jaynge) kadi ñiiba e galleeji mabbe.

Goonɗinde hoddira ko moyyi heen e ko boni heen:

Hoddiro: Duum woni fibde wonde Alla ina anndi kala ko yanata e nde winndere, e won de O winndii dum e Alluwal deenangal ngal, O wela goodal mum e tagoore mum.

Alla Toowɗo O daali

﴿إِنَّا كُلُّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ﴾ [القمر: ٤٩]

(Pellet min takrii kala huunde e hoddiro 49) [Simoore Qamari] 49.

- Duum ko e martabaaji nay diin ngoni:

Gadanal ngal: ganndal Alla toowɗo O, ina e duum ganndal makko gadingal kala huunde, ko adii de nde yanata e caggal de nde yani.

Daliil mum ko daalol Alla toowɗo o:

﴿إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنزِلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا

تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾ [لقمان: ٣٤]

(Pellet ina woodani Alla ganndal darnga, hombo tellina faabo, hombo anndi ko woni e ranngaaji fittaandu annda konu

faggato, janngo fittaadu anndah hondi leydi ndu maayata, pellet Alla ko o ganndo kumpatiido). [Simoore Luqmaan: 34].

Dimmal ngal: Alla winndii duum e Alluwal deenangal ngal, kala ko yani e ko yanoyta ina winnda to Makko e nder deftere.

Daliil mum ko daalol Alla:

﴿وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْفُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِي ظُلْمَتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ﴾ (الأنعام: ٥٩)

(Ina woodani mbo coktirde mbirniindi hay gooto anndah de si wonah Kaŋko, hombo anndi ko woni e jeeri e ko woni e maayo, kaakalol yanatah si wonah hombo anndi ngol, wonah abbere e nder nibbe leydi wonah ko heccidi wonah ko yoori si wonah tawa ina e deftere feeñde59). [Simoore An aam: 59].

Tatabal ngal: Ngaal woni kala ko yani ko e haajaande Alla, hay huunde waɗatah e mum wollo e tagoore makko si wonah ko e haajaa- nde Alla Toowɗo O.

Daliil mum ko daalol Alla:

﴿لَمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ﴾ (٢٨) ﴿وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ (التكوير: ٢٨-٢٩)

(wonan de kala e mon kaajaado nde o fooccoto, on kaajetaake si wonah Alla joom binnde de haaje 29). [Simoore Takwiir: 28, 29].

Nayabal ngal: Goonɗinde denndaangal goodaadi ko tagaadi, di Alla tagi, O tagi jaatiiji e sifaaji e dille majji, e kala huunde e majji.

Daliil mum ko daalol Alla

﴿وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ﴾ (الصافات: ٦٦)

(Alla tagi on, e ko ngolloton ko 96). [Simoore Saafaati: 96].

Naamnal 16: Hol ko woni Alquraana?

Jaabawol:

Ko haala Alla Toowfo O, ko wonah tagoore.

Alla Toowfo O daali:

﴿وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّى يَسْمَعَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ أَبْلِغْهُ مَأْمَنَهُ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ﴾ [التوبة: ٦]

(Si gooto e sirkube be hodi maa ma, hottu dum haa o nana haala Alla.). [Simooore Tawbati: 6].

Naamnal 17 nayabal : Hol ko woni Sunna ?

Jaabawol : Sunna woni kala konngol wolla gollal, wolla qirrande wolla sifa tagoore wolla jikku wonan de Nelaado, yo kisal won e makko.

Naamnal 18: Hol ko woni Bida? mbela en njabat mbo?

Jaabawol: kala ko yimbe cosi e diine, tawa dum alaano e yonto Annabi yo kisal won e makko e Wondiibe makko.

* En njambatah dum en nduttat dum.

Ngam konngol Annabi yo kisal won e makko." Kala bida ko majjere"Ko Abu Daawuuda habri mbo.

Yeru mum ko: beydude e dewe, hono beydu- de e sallige lootngal nayabal, e wadde gammu, dum jolaani ummaade e Annabi yo kisal won e makko.

Naamnal 19: Janja fibnde alwlaa'u e alraa'u.

jaabawol: alwlaa'u woni: yidde goonjinbe e wallude be.

Alla Toowfo O daali:

﴿وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ﴾ [التوبة: ٧]

(Goonḍinbe worbe e goonḍinbe rewbe yogo e mabbe ko yidbe yogo goddo o) [Simooore Tawbati: aaya 71].

albaraa'u woni: Añde heefereebe e tikkande be.

Alla Toowḍo O daali:

﴿قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَءُؤُا مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا

بِاللَّهِ وَحَدَّثَ ﴿٤﴾ [المتحنة: ﴿٤﴾]

(Woodani on ñeemtinorgal moy'yal e Ibraahiima, e been won dube e makko, nde be mbii yimbe muen minen de komin hisbe e mon, e ko ndewaton ko, ko wonah Alla, min njeddii mon, ngañngu e tikkere feeñi hakkunde men cay, haa goonḍinon Alla gooto O). [Simooore Mumtahnati: 4].

Naamnal 20: Mbele Alla ina jaba diine mbo wonah diine Islaam?

Jaabawol: Alla jabatah diine mbo wonah diine islaam.

Alla Toowḍo O daali:

﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٨٥﴾﴾ [آل عمران: ﴿٨٥﴾]

(kala mbo ḍabbiri diine mbo wonah diine islaam o jabanetaake ko e pertube o jeyete ñande laakara 85). [Simooore Aali Imrana 85].

Naamnal21: Keefaraagal wonirta ko bolle e golle e fiḅnde, addu yeru ḍuum?

Jaabawol: Yeru konngol: yennude Alla wollo Nelaado Makko yo o his.

Yeru golle: Hoynude kaamiil wollo sujjan de mbo wonah Alla.

Yeru fiḅnde: Fiḅde woodeede potḍo reweede mbo wonah Alla Toowḍo O wollo fiḅde woo- deede takḍo mbo wonah Alla Toowḍo O.

Naamnal22: Hol ko woni naafiqaagal e nooneeje mum?

Jaabawol:

1- Naafiqaagu manngu: Duum woni suudde keefeeru e feññinde iimaan.

Ngal yaltinat e islaam ngal jeya ko e keeferaagu manngu.

Alla Toowɗo O daali:

﴿إِنَّ الْمُنْفِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا﴾ [النساء: ١٤٥]

(Pellet naafiqeebe be ngonata ko ɗo buri leesɗude e yiite a dañantaabe ballo- 145-. [Simooore Nisa'i aaya 145].

2- Naafiqaagu tokoosu:

Yeru: Fende e luutndaade aadi e jamfaade hoolaare.

Ngal ɗo yaltintah e islaam, ngal jeya ko e bakkatuuji ɗi joom mum waawi lebtireede.

Nelaado yo jam e kisal won e makko maaki:" Maandeeji naafiqaagu ko tati: si o yeewtii o fena, si o fodii o luutndo, si o hoolaama o jamfo". Ko Bukaari e Muslim kabri mbo.

Naamnal 23: Hombo woni timmoode Annabaabe e Nelaabe?

Jaabawol- Muhamadu yo jam e kisal ngon e makko maaki:

Alla Toowɗo O daali:

﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَحَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا﴾ [الأحزاب: ٥٥]

(Muhamadu wonah baaba hay gooto e mon, kono kay ko o nelaado Alla e timmoode Annabaabe...). [Simooore Ahjaab aaya 40]

- Nelaado yo kisal won e makko maaki."Ko miin woni timmoode Annabaabe annabi aratah caggal am"Abu Daawuuda e Tirmiji e wobbe kabri mbo.

Naamnal 24: Hol ko woni kaawis?

Jaabawol: Duum woni kala ko Alla totti annabaabe tawa ina seeki aada ngam hollude goonɗude be, yeru:

Seekeneede lewru wonan de Nelaado yo jam e kisal ngon e makko.

- Seekeneede maayo wonande Muusa yo jam e kisal ngon e makko, e yoolde Fir'awna e konuuji makko.

Naamnal 25: Hobe ngoni Sahabaabe? Mbele hedfen njidi be?

Jaabawol: Sahaabe woni: Kawruɗo e Nelaado o goonɗani mbo o maayi e islaam.

Hedfen njidiibe hedfen ñemmba be, kambe buri moyyude e yimbe he caggal Annabaabe.

Buri moyyude e mabbe ko: Lomtinoobe naya be:

Abu Bakri yo weluya Alla won e makko.

Umar yo weluya Alla won e makko.

Usmaan yo weluya Alla won e makko.

Aliyyu yo weluya Alla won e makko.

Naamnal 26: Hobe ngoni yumnum juulbe?

Jaabawol: Been ngoni suddiibe Annabi.

Alla toowɗo o daali:

﴿التَّيُّ أُولَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ إِلَّا أَنْ تَفْعَلُوا إِلَىٰ أَوْلِيَائِكُمْ مَعْرُوفًا كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ﴿٦﴾﴾ [الأحزاب: ٦]

(Annabi buri haandude e goonɗube be e pittaal mabbe, suddiibe makko ko yummi-raabe mabbe). [Simooore Ahjaab: aaya 6].

Naamnal 27: Hol ko woni hakke Besngu Muhamadu e dow men?

Jaabawol: En njidatbe keetnenbe e fiyakuuji men, ngañen añbebe, mbaasen burtin de e mabbe, besngu Nelaado woni suddiibe mak- ko e bibbe makko e juulbe jeyaabe Haasim e bibbe Mudɗalibi.

Naamnal 28: Hol ko waddii en e dow hilifaabe juulbe?

Jaabawol; Waddi men e mabbe ko hormaade be, e nanande be e doftaade be sibe ngoo- paani, e waasde yaltude e mabbe, e ñaagana- be e laabande be deedi ko suudi e ko feeñi.

Naamnal 29: Hol ko woni galle juulbe?

Jaabawol: Aljanna, Alla Toowfo O daali

﴿إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ مَجْرَىٰ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ﴾ [محمد: ١٣]

(Pellet Alla ina naatna been goonɗinbe be ngolli golle moyƴe aljannaaji di caatli ndogata les majji...). [Simoore Muhamadu: 12]

Naamnal 30: Hol ko woni galle heefereebe?

Jaabawol: Yiite Alla daali:

﴿فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ﴾ [البقرة: ٢٤]

(Ndeenee(kulee) yiite nge kubɓam mum woni yimbe e kaay'e nge heblanaama heefereebe 24). [Simoore Baqara aaya: 24]

Naamnal 31: Hol ko woni kulol? Hol ko woni njoorto? Hoko woni daliil mum?

Jaabawol: Kulol woni: Hulde Alla e lebte makko.

Njoorto: woni tijjaade baraaje Alla e yaafaawuyo e yurmeende makko.

Woni daliilu mum ko: Daalol Alla

﴿أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا﴾ [الإسراء: ٥٧]

(Been ñaagatoobe hobe dabbira joom mabbe jokkorgal, hombo e mabbe buri ballaade, hobe njoorto yurmeende makko hobe kula lebte makko, pellet lebte joom ma ko deeneteede 57).[Simoore Al Israa'i: aaya 57]

Alla toowdo O daali:

﴿ نَبِيٌّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٤٩﴾ وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ ﴿٥٠﴾ ﴾ [الحجر: ٤٩-٥٠]

(habru jiyaabe am, pellet ko miin woni jaafatoodo jurmotoodo49. e pellet won de lebte am de ngoni lebte muusde 50). [Simoore Al Hijri: 49, 50]

Naamnal 32: Janja yogo e inde e sifaaji Alla Toowdo O?

Jaabawol- Alla, Joomiraado, Jurmotoodo, Nanoowo, Ji'oowo, Ganndo, Jedoowo, Guurdo, Mawdo... e ko wonah dum e inde e sifaaji burdi toowde.

Naamnal 33: Firtu de inde?

Jaabawol- Alla: Woni deweteeo e goongo, kamko tan O alah denndadijo.

Joomiraado: woni takdo, jeydo, garsaginoow-wo(jedoowo), jiiloowo, kamko tan, senaare woodanii Mbo.

Nanoowo: woni mbo nandee makko piilti kala huunde, hombo nana kala sawtuuji, kodi ceerti ko fof.

Ji'oowo: ji'oowo kala huunde, hombo yi'a kala huunde, foti nde famdu wollo nde mawnu.

Ganndo: woni mbo ganndal mum fiiltii kala huunde, foti ko ka benni wollo ko wona, wollo ko arata.

Jurmotoodo: woni mbo yurmeende makko yaajani kala ko taga, e kala ko wuuri, kala jiyaabe e tagaabe ngoni ko e les yurmeende makko.

Jedoowo: woni jedoowo arsaqina denndaa- ngal tagoore ummaade e yimbe e jinneeji e denndaangal daabeeje.

Guurdo: woni guurdo mbo maayatah, tagoore nde fof noon maayat.

Mawdo: woni mbo timmal e manngu fof woodani e nder sifaaji makko e inde e golle makko.

Naamnal 34: Hol ko waddii en e dow anndube juulbe?

Jaabawol: En njidatbe, nduttaden e mabbe ko faati e naamne e joljole sariyankooje, en kaalatah e mabbe si wonah ko yoodi, kala kaaldfo e mabbe ko yoodaani, o wonaani e laawol.

Alla Toowfo O daali:

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ فَأَفْسَحُوا يَفْسَحَ اللَّهُ لَكُمْ وَإِذَا قِيلَ ائْتَرُوا فَأَنْتَرُوا يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾ [المجادلة: ١١]

(Alla ina banta been goonɗinbe ummaade e mon, e been tottaabe ganndal darajaaji, Alla ko kumpatiido ko mbaɗaton ko). [Simoore Al Mujaadalati aaya 11]

Naamnal 35- Hobe ngoni Waliyaabe Alla Toowfo O ?

Jaabawol: Been ngoni goonɗinbe hulbe Alla.

Alla Toowfo O daali:

﴿أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ ٦٢ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ﴾ [يونس: ٦٢-٦٣]

(Ko noon waliyaabe Alla kulol woodanaani be te be cunataako 62. been goonɗinbe be ngoni hulbe Alla 63). [Simoore Yuunus: 62-63]

Naamnal 36- Mbele iimaan ko bolle e golle?

Jaabawol: Iimaan ko bolle e golle e fiɓnde.

Naamnal 37: Mbele iimaan ina beydo ina usto?

Jaabawol: Goonɗinde ina beydoro doftaare ina ustoro goopol.

Alla Toowfo O daali:

﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَّتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ ءَايَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ﴾ [الأنفال: ٢]

(tigi tigi woni goonɗinbe ko, been be si Alla janɗaama berde mabbe kula, si aayeeje Alla njanɗaama e dow mabbe, de beydabe goonɗinde, hobe mbakkilo e joom mabbe 2). [Simoore Anfaali: 2]

Naamnal 38: Hol ko woni moyyinde?

Jaabawol: Woni de ndewata Alla, ellee hada mbo yi'a, si a yi'aani mbo, pellet hombo yii ma.

Naamnal 39: Ndey golle njabate ka Alla Ceniido O?

J- Golle ina njabe e dow sarɗeeji dɗiɗi:

1- Side ngoni laabde ngam Alla.

2- Si de ngonii e Sunna Nelaado.

N- 40: Hol ko woni wakkilaade e Alla?

J- Duum woni tuuknaade Alla ko faati e foodde nafoore e duɗde lorla, won dude e nanngude e sababuuji.

Alla Toowɗo O daali

﴿وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ﴾ [الطلاق: ٣]

(Kala bakkaliido e Alla, o yonii mbo.). [Simoore Dalaqi: 3]

(Hasbuhu) woni o yonii mbo.

N-41: Hol ko waddii e yamirde ko moyyi e hadde ko boni?

J- Ko moyyi: woni yamirde kala doftaare Alla, ko boni: woni hadde kala ko woni goopol Alla Tedduɗo O.

Alla Toowɗo O daali:

﴿كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ ءَامَنَ

أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِّنْهُمْ الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ﴾ [آل عمران: ١١٠]

(On ngoni burbe moyyude e leyyi jaltinaadi ngam yimbe, hodon njamira moyyere hodon kada bonannde hodon ngoonɗina Alla.). [Simoore Aali Imraana aaya 110]

N 42: Hobe ngoni yimbe sunna e dental?

J: Ko been won be e ko Nelaado wonno e Sahabaabe makko ka bolle e balle e fibnde.

Be inniraama yimbe sunna ngam rewdebe sunna nelaado, be ngoppi bida.

Dental (aljamaa'a): be inniraama noon sabu renndude be e goongo be ceertaani.

Feccere: Fiqhu.

N1: Anndin laabal?

J: Laabal woni bamtude tay're, e iwde sobe.

Laabal sobe woni: nde juulɗo ittata sobe e banndu makko e comci makko e nokku ɗo o juulata ɗo.

Laabal tay're: wonirta ko sallige wollo lootngal janaaba, tawa ko e ndiyam keelalam, wollo taamaamuyo, wonan de oon mbo dañ- ñi ndiyam, wollo o ronki ɗam huutoraade.

N-2: Hol no labbanirten sobe jando e men?

J- lootirde mbo ndiyam haa mbo laaba.

Tawi ko rawaandu mettii noon ɗum lootete laabi jeedifi gadanel ngel ko leydi labbanirte.

N-3: Hol ko woni fural sallige?

Nelaado yo kisal won e makko maaki: "Si maccuɗo juulɗo sallagiima" wollo "goonɗindo" o looti yeeso makko; yaltat e yeeso makko kala goopol ngol o ndaarduno gite makko won dude e ndiyam, wollo e sak- ket tobbere, si o looti juude makko; yalta e juude makko kala goopol ngol juude makko njawlatono won dude e ɗaam ndiyam, wollo e sacket tobbere ndiyam- si o looti koyde mum; yaltat kala goopol ngol koyde mum njahno won dude e ɗaam ndiyam, wollo e tobbere sakkatiinde, haa o yalta hombo laabi e bakkatuuji".Ko Muslim habri mbo.

N 4: Hono salligorte?

jaabawol: -Lootde newe juude laabi tati.

Ngufyada, corbinada, piibtada laabi tati.

Wofyaade woni: wuufde ndiyam ndillinaa ɗam ngukkita ɗam.

Surbindaade woni: Foodirde ndiyam henndu faade nder hinere e junngo ñaamo.

Fiiptada: duum woni yaltinde ndiyam e hinere caggal surbinaade ko junngo nana noon mbaadrata.

Refti loota yeeso laabi tati.

Refti lootgol juude laabi tati haa heba cobbuli.

Refti moom de hoore kuccitina juude ma nduɗtinaade, mooma noppi.

Refti loota koyde ma haa kolɓuli laabi tati.

Ko dum furi timmude, dum tabati ummaade e Annabi e hadisaaji Bukaari e Muslim, Usmaan e Abullaahi Ibnu Jeydi kabriidi. Tabati kadi e Bukaari e wobbе:" **Nelaado sallagiima laawol laawol, o sallagiima kadi laabi didi didi**" duum woni: hombo lootatno kala tergal e terde sallige laawol wollo laabi didi.

N 5: Hodi ngoni farillaaji sallige e limoore majji?

jaabawol: - Diin ngoni di sallige juuldo sellatah si o accii gootel e majji.

1- Lootde yeeso ina e duum noon wufyaade e surbinaade.

2- Lootde juude haa (cobbuli).

3- Moomde hoore ina jeya e duum noon noppi di.

4- Lootde koyde haa heba kolɓuli.

5- Rewandirde hakkunde terde, nde o lootata yeeso, refti juude, refti moomde hoore, refti lootde koyde.

6- Jokkondirde: duum woni salligaade e waktu jokkondirɗo, ko alдах e seerndude haa terde cojja.

Hono nde o salligto feccere sallige, o timmi- na e waktu godɗo, sallige makko sellatah.

N6: Hodi ngoni sunnaaji sallige e limoore majji?

jaabawol: Sunnaaji sallige: Diin ngoni di juuldo wadata, o heba baraaje beydiide, si o acciide; o alah bakkaat, sallige makko selli.

1- Wiide bismillaahi.

2- Soccaade.

3- Lootde newe.

4- Jaartude pefeeli.

5- Lootngal dimmal e tatabal wonande terde de.

6- Fudfuraade ñaamo.

7- Innude Alla caggal salligaade." mbiɗo seedo deweteedo e goongo alah si wonah Alla, kanko gooto, denndadiijo alanaa Mbo, mbiɗo seedo Muhamadu ko Nelaado Alla".

8- Juulde darde diide caggal duum.

N-7: Limtu pirtooji sallige.

jaabawol: - Ko yaltiri gootel e jaltirde diide deen (ngoni ndewaagu ngoraagu) e kuutol, foti ko e coofe wollo doodi wollo henndu.

Daanaade wollo haangeede ma fekkorde.

Ñaamde teew ngeloobo.

Memtaraade kaake ma wollo dote ma, tawa junngo ko aldash e heedo.

N 8 - Hol ko woni taamaamuyo?

jaabawol: - Taamaamuyo woni: huutoraade leydi e ko wonah leydi ko woni e dow leydi, si ndiyam ronkaama wollo dam hora huutoree -de.

N9- Hono taamorte?

Jaabawol: Fiydi leydi fiyannde wootere, nder newe juude, e moomde yeeso, e ko banngi e newe, laawol gootol.

N10- Hodi ngoni pirtooji taamamuyo?

Jaabawol: Denndaangal ko firtata sallige ina firta taamaamuyo.
Si ndiyam dañama.

N 11- Hol ko woni Kuffeeje? E mbele hode moome e dow majje?

Jaabawol: Kuffeeje ngoni: Ko boornate e koyde tawa ko nguru.
Kawaseeje ngoni: Ko boornate e koyngal tawa wonah nguru.
Ina sarayina moomde e dow majje gaa e lootde koyde.

N-12: Jan̄ta ko woni ñeeñal e moomde e Kuffeeje.

jaabawol: Newnan de e hoybinan de jiyaabe be, haa teenti noon e yontaaji buubol e dabbunde e datngal, yonto cattoowo boorde kuffeeje.

N-13: Ko woni sardeeji cellal moomde e Kuffeeje?

Jaabawol:1 Nde o boornoto kuffeeje de e laabal, duum woni boornaade de caggal sallige.

2- Nde kuffeeje de ngonata laabde, dagataa- ko moomde e dow cobde.

3- Nde de ngonata cuurooje nokku parlaado lootde mbo e nder sallige.

4- Nde moomgol ngol wonata e yonto dottaa- do, wonan de ñiibdo mbo wonah datniido: ñalawma e jemma, tawi ko datniido: ko balde tati e jemmaaji majje.

N-14: Hol ko woni mbaadi(sifa) moomgol e kuffeeje?

jaabawol: Mbaadi moom de woni: Nde o wadata pedeeli makko leppiniraadi ndiyam e dow pedeeli pele koyde mum o rewnade haa e korle makko, o moomra koyngal ñaamal junngo mum ñaamo, nana ngo ne junngo mum nana, o seernda pedeeli makko si o moomi o firlataako.

N-15: Hol ko bonnata moomgol e kuffeeje?

Jaabawol:1- Gasde yonto moomgol, dagaaki moomde e kuffeeje caggal gasde yonto moomgol ngol sariya dotti, ñalawma gooto e jemmo mum wonan de ñiibdo e balde tati wonan de datniido.

2- Boorde kuffeeje de si boorniido kuffeeje booriide wollo o boori heen gooto moomgol mum boni.

N-16- E ko woni maana juulde?

Jaabawol: Juulde ko rewerirde Alla konngudi e golle keeriide, fuddforteende habbirde, gasnirteende silmin de.

N17- Hol ko woni ñaawoore juulde?

Jaabawol: Juulde ko farilla e kala juuldo.

Alla Toowdo O daali:

﴿إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا﴾ [النساء: ١٠٣]

(Pellet juulde ko farilla e dow goonɗinbe e yonto dottaado103).
[Simoore Nisaa'i aaya :103].

N18- Hol ko woni ñaawoore accude juulde ?

jaabawol : - Accude juulde ko kefeeru, Nelaado maaki:" Woni aadi hakkunde men e mabbe ko juulde, kala gaccudo nde o woni keefeero".Ko Ahmadu e Tirmiji e wobbe kabri mbo.

N19- Hono foti juuldee mbaɗɗi e juuldo e nder jemmo e ñalawma ? Hono foti limoore darde kala juulde ?

Jaabowol : Ko juuldee joy(jowi) e kala ñalawma e jemmo mum, juulde subaka darde dide, e tiisbaar darde nayi, e juulde takkusan darde nayi, e juulde futura darde tati, e juulde geey'e darde naye.

N20: Limtu sarɗiiji juulde?

Jaabawol: Islaam nde sellantah e keefeero.

2- Hakkille; nde sellantah e kaangaado.

3- Hebtinde, juulde sellantah cuklel ngel hebtinaani.

4- Anniyaade.

5- Naatde waktu juulde.

6- Laabde e tay're.

7- Laabde e sobe.

8- Suhrude awra.

9- huccitde huccatirde (qibla).

N 21: Limtu jookli juulde?

Jaabawol: - kofi sappo e nayi, hono no ardirta nih:

1- Daraade e farilla wonan de kattando.

Habbirde habbiraandu harmanirdu, ko duum woni wiide:
Allaahu akbar.

Janngude Faatiha.

Rukuu'u, o fortat keeci makko o wada hoore makko ina heen fotondiri.

Bamtaade e rukuu'u.

Fotandirde hada woni dariido.

Sujjude, e hubinde tiinde makko, e hinere makko, e koppi makko, e cebe pedeeli makko ka nokku sujuudu makko.

Bamtaade ummaade e sujuud.

Joodaade hakkunde cujjande dife de.

Woni sunno ko de o jodoto hombo werti koyngal nanal ngal,
o darna ñaamal ngal, o huccina ngal Qibla (huccatirde.)

Deey'de, duum woni deey'de e kala jookdu golleyankeeru.

Tahiyaade sakkatiinde.

Joodonaade duum.

Calminaali dīdi: Dum woni nde o wi'ata laabi dīdi " assalaamu aleykum wa rahmatullaahi wa barakaatu hu".

Rewandirde doosde de- hono no kaalduno den-, si o sujji ko adi rukuu'u hombo tewi (teyi) juulde mum boni, tawi o yejjit wadfiimo mbo ruttaade e rukuu'u he, refti o sujja.

N-22: Jan̄ta badfiidi e juulde?

J- Badfiidi juulde ko jeetati garooji dī:

- 1- Kabbiraali dī ngonah habbiraandu harmanirdu.
- 2- Wiide: sami'allaahu liman hamida hu, wonan de imaam e teeldufo.
- 3- Wiide: rabbana walakal hamdu.
- 4- Wiide: subhaana rabbiyal ajiim. laawol gootol e rukuu'u he.
- 5- Wiide: subhaana rabbiyal aala. laawol gooto e sujuud he.
- 6- Wiide: " rabbigfir lii" e hakkunde sujuudaaji dīdi dī.
- 7- Tasahhud gadana o.
- 8- Joodonaade Tasahhud gadana o.

N23: Hodi ngoni sunnaaji juulde?

J- Kodi sappo e go'o sunna, hono ko arata ko:

1- Wiide caggal habbiraandu harmanirdu:" **subhaanaka allaahumma wa bi hamdika, wa tabaaraka ismuka, wa ta'aalaa jadduka, wa laa ilaaha gayruka**" nde ñaagunde honde innire ñaagunde udditinaade.

- 2- Moolaade.
- 3- Wiide bismillaahi.
- 4- Wiide: Aamiin.
- 5- Janngude simoore caggal faatiha.
- 6- Banngin de jan̄de wonande imaam.

7- Wiide caggal yettude:" mil'u samaawaati, wa mil'ul ardi, wa mil'u maa shiita min sey'in baadu".

8- Ko beydii e subahinaade ka rukuu'u. duum woni subahinaade dimmere e tatabere, e ko beydi duum.

9- Ko beydi e subahinaade ka sujuudu.

10- Ko beydi e laawol e konngol hakkunde sujuddaaji didi di "rabbigfir lii".

11- Juulde e koreeji mbo kisal woni e mum, ka tahiyagol cakkiti ngol, e ñaagaade caggal duum.

Nayabel: Sunnaaji golle, hodi innire mbaadiiji:

1- Bamtude juude wondude e habbiraandu harmanirdu.

2- E saanga rukuu'u.

3- E saanga bantaade e hembo.

4- E leesdinde de caggal duum.

5- Fawde ñaamo e dow nano.

6- Ndaarde e nokku sujuudu.

7- Seerndude hakkunde pele makko tawa hombo dari.

8- Tamirde koppi makko juude makko, seertude pefeeli saha wadi rukuu'u, e fortude keeci mum.

9- Newnude terde sujuudu e leydi, e hikkude de e nokku sujuudu.

10- Wodfandirde ceemle makko e banngeeki mum, e reedu mum gaa e bu'e makko, e bu'e makko gaa e korle makko, e seerndude de e koppi makko, e darnude pele makko, e wadde nder pefeeli makko e leydi tawa hodi ceerti, wadde juude makko tolnde balabe makko hode mberti tamdo pefeeli.

11- Wertude e jonnde hakkunde sujudaaji, e tahiyya gadana o, e joodoraade rotere e dimmere he.

12- Fawde juude e bu'e tawa hode mbertaa mobbondirde pefeeli hakkunde sujuddaaji didi di, ko hono noon kadi e taahiyaade nde, kono tan o hofat jungo mum ñaamo ciywatel e rewdu heen, o feggina wordu makko e hakkundeeru ndu, o jooporo joopordu ndu saanga jikru.

13 - Yeccitaade ñaamo e nano saanga cilmingol.

N- 24: Limtu bonnooji juulde?

J-1 Accude doosgal wolla sardi e sardeejji juulde.

Haalde tawa ko aan welaa(teyi)

3 - Ñaamde wollo yarde.

4 - Dille keewde dewandirde.

5- Accude ko wadfi e badfiidi juulde tawa ko aan teyi.

N- 25: Hono juuldo juulirta?

J- Hono juulirte:

1- Nde o huccitta huccatirde e banndu makko fof, ko aldah e ooñaade wollo yeccitaade.

2- Refti o anniyo juulde nde o yidi juulde nde e bernde makko, ko aldah e haalde anniya o.

3- Refti o habbira habbiraandu hormanirdu, o wiya:(Allaahu akbar) o bamta juude makko haa tolno balabe makko, saanga kabbirgol.

4- Refti o fawa newre junngo makko ñaamo e dow junngo makko nano, fawa dow bernde.

5- Refti o uddintino o wiya:" Aan Alla wodfondiram e goopi am hono no ngodfonirde hakkunde funnaange e hirnaa- nge, Aan Alla labbinam e goopi hono no comcol danewol labbanirte e tuundi, Alla lootanam e goopi am ndiyam e galaas neesre".

Wollo wiya: "Senaare woodaniima aan Alla e jattooje Ma, barkanii innde Ma, toowii soobe ma, dewateedo mbo wonah aan alah.

6- Refti o moolo o wiya: " Mbido moolo e Alla e bone seydaane diddaado e yurmeende".

Refti o wiya bismillaahi o jannga Faatiha o wi'a:

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢﴾ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٣﴾ مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ﴿٤﴾
إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴿٥﴾ أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿٦﴾ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ
الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ﴿٧﴾﴾ [الفاتحة: ١-٧]

(Mi fuddoriima innde Alla joom yurmeende heewnde huftadinnde e yurmeende heewnde heeriinde 1 Denndaangal jattooje ngoodanii Alla Joom binnde 2. Joom yurmeende heewnde huftadinnde joom yurmeende heewnde heeriinde 3 Joom ñalawma njobdi 4. - ko aan min ndewata, ko aan min mballinto 5. Feewnu amen e laawol pooccingol 6. Laawol been be ndokkuɗa dokkema e dow mum en, be ngonah tikkanaabe, be ngonah majjuɓe 7. [Simoore faatiha 1-7]

Refti o wiya: aamiin duum woni yo Alla jaabo.

8- Refti o jannga ko newanii dum e Quraana, o juutna e juulde subaka.

Refti o rukya: duum woni turde keeci makko ngam mawnin de Alla, o habbira nde o rukya'ata nde, o bamta juude makko haa tolno balabe makko, woni sunna ko nde foottata keeci makko, o wada hoore makko tolnooki, o fawa juude makko e dow koppi makko hombo woni carandirɗo pefeeli.

10 - **O wi'a saanga rukuu'u:** " senaare woodani Joom am toowɗo o) laabi tati, si o beydii: " senaande woodaniima aan Alla e jattooɗe ma, Alla yaafo mi' ina moyyi.

11- Refti o bamta hoore makko ummaade e rukuu'u biida: " Alla nanii jettudo mbo'o bamta juude makko haa tolno balabe

makko, baaw baawo noon wiyatah (Alla nanii oon jettudo Mbo) kono o wiyata ko:" Joom am jettooje ngoodaniima"

12- Refti o wiya: caggal o bamtii juude makko: " Joom am jettooje ngoodaniima kebbinde kammuuji e leydi, e kebbinde ko kaajafa e huunde caggal'.

13- O sujja sujuud gadana, o wiya saanga sujuudu: Allaahu akbaru" o sujja e dow terde makko jeedi : tiinde e hinere, e newe, e koppi, e cebe pele makko, o wodfandira ceemle makko banngeeki makko, o wertatah jiraaje makko e leydi, o huccina ko"e pefeeli makko di qibla.

14- O wiya e sujuudu makko he: " Senaade woodanii jom am toowdo" laabi tati, si o beydii: " **senaade woodanii ma e jettooje ma, aan Alla yaafo mi**" ina moy'yi.

15- Refti o banta hoore makko ummaade e sujuudu hombo wiya:" **Allaahu akbaru**".

16- Refti o joodo hakkunde sujuudaaji didi e dow fela mum nano, o darna felo makko ñaamo, o fawa junngo makko ñaamo e dow bu'al makko ñaamal, ko rewi e hofru makko, o tama hakkundeeru e siwtindu e rewndu heen, o banta jooportu saanga du"aaw, o wada cebam fedeendu makko wordu ndu ina cinndandiri e cebal fedeendu makko hakku- ndeeru hono feggere, o wada junngo makko nana ko wertiingo pefeeli e dow bu'al mum nanal ko rewi e hofru makko he.

O wi'a e jonnde makko hakkunde sujjudaaaji didi he:" **Joom am yaafo mi, njurmodaa mi; feewnam; yedam hebbito mi, okkaa mi aafiya**".

18- Refti o sujja sujuudu dimmo hono gadana o ko wiyate ko e ko o gollate, o habbira saanga sujuudu makko.

Refti o ummo e sujuudu dimma o wiya:" **Allaahu akbar**" o juula darnde dimmere hono adanere nde, ko haalate e ko gollete, kono o janngatah du'aaw uddatirfo.

20- Refti o joodo caggal gasnude darnde dimmere o wiya: "Allaahu akbar" o joodo hono o joodorino hakkunde sujuudaaji dīdī dī.

21- O jangga taahiya e nde jonnde, hombo wi"a:" Koofnaali ngoodanii e juuldee e laabdi, kisal yo won e ma Annabi e yurmeende Alla e barke makko, yo kisal won e amen e jiyaabe Alla moyyube be, mbido seedo won de dewateedo e goongo alah si wonah Alla, mbido seedo Muhamadu ko ko macciudo Makko e Nelaado Alla, Alla juul e Muhamadu e koreeji Muhamadu, hono no njuulduda e Ibraahiima e koreeji Ibraahiima, pellet aan ko a jetteteedo tedduo, barkin e Muhammadu e koreeji Muhammadu, hono no mbarkanirda e ibraahiima e koreeji Ibraahiima, pellet aan ko a jettateedo tedduo, mbido moolo e Alla lebte jahannama e lebte yenaande, e fitina nguurndam e fitina maayde, e fitina masiihu e dajjaali".Refti o ñaago joom makko ko o yidi e nder aduna e laakara.

22- Refti o silmina e ñaamo makko o wiya: " assalaamu aleykum wa rahmatullaahi" e nano makko kadi o wiya noon.

23- Si juulde wonii tatabiire wollo nayabiire; o daroto do haadtirde taahiya gadana o; oon woni " mbeda seedo deweteedo e goongo alah si wonah alla, mbido seedo won de Muhammadu ko maccudo makko ko nelaado makko".

24- Refti o ummo ko o biido: " Allaahu akbar" o bamta juude makko haa tolno balabe makko e oon tuma.

25- Refti o juula e juulde makko ko heddii ko e juulde makko e sifa darnde dimmere nde, kono tan rabbaadino e janngude faatiha".

26- Refti o joodiro rotore wootere, o darna felo makko ñaama ngo, o yaltina felo makko nana ngo les korlal makko ñaamal, o hubinda joodorde makko nde e leydi, o fawa junngo makko e dow bu'al makko hono sifa taahiya gadana o nih.

O jangga e nde jonnde tahiya o fof.

28- Refti o silmina e ñaamo makko o wiya: assalaamu aleykum wa rahmatullaahi" e nana makko hono noon.

26- ko kaalate e jikruuji caggal silminde e juulde ?

J- " **Astagfirullaaha**" (Alla mi yaafnimaa Ma) laabi tati.

- " **Allaahumma antassalaamu, wa minkassalaamu, tabaarakta yaa jul jalaali wal ikraami**" Aa Alla ko aan woni kisal, ko e ma kisal ummoto, A barkanii Aan jom manngu e tddungal).

" Deweteedo alah e goongo si wonah aan, kamko gooto o alah denndadiijo, laamu woodanii mbo, jettooje ngoodanii mbo, ko o kattando kala huunde, Aan Alla alah kadoowo ko tottirɗa, alah okkiroowo ko kadɗa, laa yanfa'u jal jaddu wa minka al jaddu.

" Deweteedo alah e goongo si wonah Alla, kanko gooto denndadiijo alanaa mbo, laamu woodanii mbo, e jettooje ngaadanii mbo, ko o kattando kala huunde, feere alah cemmbe ngalah si wonah e Alla, deweteedo alah si wonah Alla, min ndewatah mbo wonah makko, neema e fural ngoodanii mbo woodanii mbo mantoore burnde moy'yude, dewateedo e goongo alah si wonah alla, min labbinanii mbo diine hay si heefereebe ngañi.

" **subhaanallaahi, capande tati e tati laawol**".

" **Alhamdulillaahi, capande tati e tati laawol**".

" **Allaahu akbar**" capande tati e tati laawol."

Refti o wiya e timmirde teemedere:" **Dewateedo e goongo alah si wonah Alla, kamko gooto denndadiijo alanaa mbo, woodanii mbo laamu woodanii mbo jettooje, ko O kattando kala huunde**".

O jangga simoore Ikhlaasi e maw'uujatayni laabi tati caggal juulde fajiri e futuro, laawol gootol caggal juulde juuldeele godde de.

o jangga aayatal kursiyyu, laawol gootol.

N- 27: Hol ko woni sunnaaji rawaatib? Hol ko woni bural majji?

J- Darde dide ko adi fajiri.

Darde nayi ko adi tiisbaar.

Darde dide caggal tiisbaar.

Darde dide caggal futuro.

Darde dide caggal geeye.

Bural majje: Annabi maaki:" kala juuldo e ñalawma e jemma sappa e didi darnde e gattal (welamma), Alla mahana mbo galle nder aljanna"Habri mbo ko Muslim e Ahmadu e wobbe.

N 28: Hombo buri moyyude e ñalawmaaji yontere nde?

J- Ñalawma aljuma, Annabi yo o his maaki:" Pellet ina buri buri moyyude e ñalawmaaji mon ko aljuma, ko e hembo Aadama taga; ko e hembo o tama, ko e hembo woni wuttaa- ndu, ko e hembo denyaare woni, kebbine heen juulde sabu juulde mon ina hollee mi".

O wii: be mbii aan Nelaado Alla hono golle amen kollirte ma, aan a rappi? O maaki:" Alla teddufo O, O harminii e leydi balli annabaabe" (duum woni leydi ñaamatah balli mabbe). Ko Abu Daawuuda habri mbo.

N 29: Hol ko woni ñaawoore juulde juma?

J- Ko farilla todfiido e kala juuldo gorko kellifaado kakkildo ñiibdo.

Alla Toowdo O daali

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ﴾ [المنافقون: ٩]

" eehey mon goonɗinbe, si noddinaama (eeraama) faade e juulde ñande juma, njahe njuuloye, ngaccon njeeygu, duum de buri moyyande mon si on ngonii anndube"- [Simoore Munaafiquun : 9].

N 30: Hono darde juulde aljuma poti?

J- Limoore darde juulde juma ko dife, almaami o ina feññina heen ko jannkata ko, ko adii duum noon o wadat kudbaaji (jeewte) difi ganndaafi.

N 31: Mbele ina dagii luutndaade juulde juma?

J- Luutndaade juulal juma dagataaka si wona ngantu sariyanke wooda, ittaama e Annabi yo o his, konngol makko: "kala gaccudo jumaaji tati welsindaare di, Alla muura bernde makko". Ko Abu Daawuuda e wobbe habri mbo.

N32: Janja sunnaaji juma?

Jaabawol-

- 1- Lootaade.
- 2- memde uuranteeri.
- 3- Boornaade comci burdi moyyude.
- 4- Habbirde faade ka misiida(jama, juulirde).
- 5- Hebbinde juulde e Nelaado.
- 6- Janngude simoore Kahfi.
- Yahrude koyde faade to juma.
- 8- Ebbinde waktu jaabateedo ñaagunde.

N 33- Janja bural juma ?

J- Ittaama e Abdullaahi Ibnu Umar yo Alla welebe, wonde Nelaado maaki: "Juulde dental buri juulde gooto noogaas e jeegom daraja". Ko Muslim habri mbo.

N"34- Hol ko woni kulol e nder juulde?

J- Duum woni tawnude bernde, e deeyde terde e nder juulde he. Alla Toowdo O daali:

﴿قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ﴿٢﴾﴾ [المؤمنون: ١-٢]

(ko goongo, malaama been goonɗinbe 1 Been huloobe wondude e yankinaare e nder juulde maɓɓe 2). - [Simoore Muuminuun 1, 2-]

N 35- Anndin Askal?

J Duum ko hakke baddiido e jawdi keeriindi wonan de dental keeringal e yonto keeriido.

Duum ko doosgal e doosde islaam, ko sadak baddiido hombo jagge(itte) e galo, mbo totte baasdo,

Alla Toowdo O daali:

﴿وَأَتُوا الزَّكَاةَ﴾ [البقرة: ٤٣]

(Tottire askal) - [Simoore Baqara: 43-]

N36: Hol ko woni sadak jidaado.

J- Oon woni mbo wonah askal, yeru: Hono sadak e yeeso waawngo won de fof, e jeese moy'ere e kala waktu.

Alla Toowdo O daali

﴿وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ﴾ [البقرة: ١٩٥]

(Nafqe e laawol Alla) - [Simoore Baqara aaya 195-]

N 37: Anndin ko woni koorko?

J- Duum woni rewirde Alla nanngude hoore mum, e tay'ooji koorko, gila yellitaade fajiri haa naange muta, won dude e anniya, ko dum nooneiji didi:

Koorko mbadɗiiko: Hono hoorde lewru koorko, duum ko doosgal e doosde Islaam.

Alla Toowdo O daali:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كَتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كَتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾

[البقرة: ١٨٣]

(Eehey mon goonɗinbe, koorko farlaama e mon, hono no ko farlirano e been adiibe mon, ngam kulol 183) [Simoore Baqara: 183].

E koorko ko wonah waddiiko: Hono hoorde altine(altineere) e alkames(alkamesaare) kala yontere, e hoorde balde tati kala lewru, buri heen moy'yude ko ñaldi daneegi (13, 14, 15) e kala lewru.

N 38- Janja bural hoorde lewru koorko?

J- Ittaama e Abu Hurayrata yo Alla wele mbo, won de Nelaawo wi'i:" Kala koordo lewru koorko hombo goonɗini hombo fawii e Alla: o yaafe ko adii ko e bakkatuuji makko". Ko ko hawra e mum.

N " 39: Janja bural koorko gattal ko wonah e lewru koorko?

J- Ittaama e Abi Sa'iid Al Kudrii yo Alla wele mbo o wii: Nelaado maaki:" Alah maccudo kooroowo ñalawmo e laawol Alla, si wonah Alla wodɗina yeeso makko e oon ñalawma duubi capande jeedidi". Ko ko hawra e mum.

- Woni maana capande jeedidi ndunngu ko capande jeedidi hitaande.

N 40: Janja yogo e bonnooji koorko?

J 1- Ñaamde wollo yarde tawa ko aan welaa(teyi).

2- Tuutre tawa ko aan teyi.

3- Murtadin de wolla yartadin de duum woni yaltude islaam.

N41- Hol ko woni sunnaaji koorko?

J- Yaawde humtaade.

2- Wayraade(hejjaade) e leelnude mbayra ka.

3- Beydude golle moy'yere e dewe Alla.

4- Wiide koordo si o y'attaama: Miin komi koordo.

5- Du'aade saanga kumto.

6- Humtaraade gede kecce, wollo tamarooje, si o hebaani yo o humtoro ndiyam.

N42- Anndin ko woni Hajju?

J- Hajju woni: Rewirde Alla Toowdo O huccitde suudu makko hormaandu ndu golle keeriide e yonto keeriido.

Alla Toowdo O daali:

(فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَّقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٩٧﴾ [آل عمران: ٩٧])

"WoodaniiAlla e dow yimbe he, hajjude to suudu wonan de oon kattando(baawdo), kala jeddufo noon pellet Alla ko jondaniido gaa e winndere he. [Simooore Aali Imraana: aaya].

N 43- Limtu doosde hajju?

- 1- Harmin de.
- 2- Daraade Arafa.
- 3- Wangaade bannagol Ifaada.
- 4- Yaade hakkunde Safa e Marwa.

N 44: Hol ko woni bural Hajju?

J- Ittaama e Abu Hurayrata yo Alla wele mbo, o wii: mi nanii Nelaado ina wi'a:" kala kajjudo o wadaani ko boni o faasaqinani o ruttoto hono no ñalawma mbo yummum jibinnoo mbo nih". Ko Bukaari e wobbe kabri mbo.

" Hono ñalawma mbo yummako jibani mbo" duum woni o alah bakkaat.

N 45: Anndin Umra?

J- Umra woni rewirde Alla faandaade suudu ndu e mbaadi golle keeriide e kala waktu.

N36: fotde limooore doosde Umra?

- 1- Harminde.
- 2 - Wangaade e suudu he.
- 3 - Yaade hakkunde Safaa e Marwah.

N 47: Hol ko woni Jihaadi e laawol Alla?

J - Ko duum woni tottirde tampere e yaajee- nde ngam islaam e duñcande islaam e yimbe mum, wollo habaade gaño islaam e koreeji mum.

Alla Toowfo O daali

﴿وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾﴾

[التوبة: ﴿٤١﴾]

(mbadfire jihaadi e jawdeele mon e pittaali mon e laawol Alla he, ko duum buri moyʼan- de on, si on nganndii) [Simoore Tawbati: aaya 41].

Feccere daartol Nelaado.

N 1: Hol ko woni Asko Annabi men Muhamadu?

Ko Muhammadu biy Abdullaahi, biy Abdul Mudfalibi, biy Haasim, Haasim noon ko e mum Quraysi ummi, Quraysi ko e Aaraboobe ummii, Arab en ko e Ismaa'il biy Ibraahiima ngummi, kisal e jam yo won e Annabi men,

N 2: Hono yumum Annabi men wi'a te?

J - Aminatu Bintu Wahbin.

N 3: Ndey baaba makko maayi?

J - Baaba makko maayi koto madiina hombo e reedu yumma makko.

N 4: Ndey Nelaado jibina?

J - E hitaande Ņiibi, űalnde altine e lewru gammu (mawlid)

N 5: E hondi leydi o jibina?

J - Makka.

N 6: Hobe muynini mbo e hobe nehi mbo?

J - Ummu Aymana.

- Suwaybata mbo bappa makko Abu Lahab jogino.

Halimatu Assaadiya.

N 7: Ndey(mande) neene makko maayi?

J - Oon maayi hombo yaara e duubi jeegom, Taano makko Abdul Mudfalibi nehi mbo.

N 8: Hombo jogii mbo caggal Abdul Mudfalibi?

J - Taano makko Abdul Mudfalibi sankii ko hombo yaara e duubi jeetati, bappo makko Abu Daalib jogitii mbo.

N 9: Ndey o dannadii e bappo makko faade Saam?

J - O dannadino e oon ko de o hebi duubi sappo e didi.

N 10: Honde wonno datngal makko dimmal?

J –

Ngal wonno nde o danni ngam jularaade jawdi Kadija, nde o arti o resi mbo, hombo yaara e noogaas e joy(jowi) hitaande.

N 11: Ndey Quraysi en mahtii Kaaba?

J –

Nde o hebi duubi capande tati e joy, Quraysi en mahtii Kaaba.

Be ñaawni mbo kobe luuri ko hakkunde mabbe do haayre baleere nde foti faweede, o wadi nde e comcol, o yamiri kala leñol nde jaggata e cebam comcol he, be ngonnoo ko ley yi nay, nde bamtinde e nokku mayre, O fawrinde junngo makko.

N 12: Hono duubi makko potno nde o nela nde? Faade e hobe o nelaa?

J –

O hebno ko duubi capande nay, o nela e yimbe he fof, ngam weltin de e jeertin de.

N 13- Honde huunde Wahyu o adari?

J –

Koydol goondungol, o yi'ataana huunde e koydol si wonah nde laato hono peeral fajiri.

N 14 : Hono o waano ko adii wahyu ? Ndey wahyu adii tellaade e makko ?

J-

Tawi ko hombo rewa Alla ka wimmba Hiraa, hombo heblantono mbo.

Wahyu tellii e makko hombo to wimmba hombo rewa Alla.

N 15 : Hol ko adii tellaade e mum e Alquraana ?

J- Daalol Alla Toowdo O :

﴿أَقْرَأْ بِأَسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ﴿١﴾ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ﴿٢﴾ اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ﴿٣﴾ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ﴿٤﴾ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ﴿٥﴾﴾ [العلق: ١-٥]

(Janngu e innde Joom ma Oon takdo 1. Takdo neddo ummaade e heddere 2 Janngu e Joom ma burdo teddude 3. Oon nganndanirdo kudol 4. Ganndindo neddo ko o anndah 5). [Simoore Alaqi 1- 5-].

N 16: Hombo idii goonfinde nelal makko?

J-

Tawi ko e worbe ko: Abu Bakri, tawi ko e rewbe ko Kadijatu biy Kuwaylidin, tawi ko e sukaabe ko Aliyyu, tawi ko e halfaabe ko Jeydu biy Haarisata, tawi ko Maccube ko Bilaali eccopiyanke yo Alla welebe.

N 17: Hono noddaandu faade e islaam waano?

J -

noddaandu ndu wonno ko e mbaadi cuu- diindi ko wonata duubi tati, refti Nelaado yamira feñnin de noddaandu ndu.

N 18: Hono alhaali Nelaado e won diibe makko mbaano caggal banngin de noddaandu faade e islam?

J -

Heeferbe be cattanii lorldude mbo kamko e juulbe be, haa o yamiri goonfinbe be ferde faade to Najaasi to leydi Habasa.

Yimbe sirku ndenndi e lorldude Nelaado e warde mbo, Alla reeni mbo, O fiiltari mbo Bappo makko Abu Daalib ngam reena mbo e mabbe.

N 19: Hombo maayi e hitaande sappabiire e neleede Muhamadu yo o his?

J -

ko Bappa makko Abu Daalib, e cuddiido makko Khadiija yo Alla welembo.

N 20 ndey roy'de e ɗabbu faade kammu wonno?

J-

Ko nde o dañi duubi capande joy, ndeen juuldeele joy de parla.

Roy'de woni: Ummaade juma hormaande faade juma Aqsa.

Ñabbude woni: Ummaade juma Aqsa faade to kammu e Jaabi haadtirde.

N 21: Hono Nelaado noddiratno yimbe yaasi Makka?

J -

Hombo noddatno yimbe Daa'if, o hollira hoore makko to seereteji e ka yimbe ndenta- ta, haa yimbe Madiina ansaariyankoobe ngari, be ngoonɗini Nelaado, be coodandiri e makko wallude mbo.

N 22: Hono foti duubi Nelaado wonno Makko hombo nodda?

J - Duubi sappo e tati.

N 23: Faade hoto Nelaado ferani?

J - Ummaade Makka faade Madiina.

N 24: Hono foti duubi o heddi Madiina?

J - Duubi sappo.

N25: Hol ko farla e mum e sariyaaaji islaam?

J- Askal, e koorke, e hajju, e jihaadi, e noddinaandu e ko wonah dum e sariyaaaji islaam.

N26 Hol ko furi himmude e gol wole makko?

J-

Wolde badri mawnde nde.

Wolde Uhdi.

Wolde Ahjaabi.

Wolde udditgol Makka.

N 27: Hol ko sakkiti tellaade e Alquraana?

J- Daalol Alla Toowdo O:

﴿وَأَنْفُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ﴾ [البقرة: ٢٨١]

(Kule ñalawma mbo nduttetedon e nder hembo faade Alla, refti gooto kala tottete njobdi ko faggino ko, kambe be tooñetaake hay dara 281) [-Simoore Baqara aaya: 281-].

N 28: Ndey Nelaado sanki? hono foti duubi makko ngonno?

J -

O maayi e lewru Rabii awwal, e hitaande 11 ferga, hombo yaarateno e capande jeegom e tati ndunngu.

N29: Haal suddiibe Nelaado?

J- Kadija biy Kuwaylid yo Alla wele mbo,

2- Sowdatu biy Jam'a yo Alla wele mbo.

3- Aa'isatu biy Abu Bakri yo Alla wele mbo.

4 - Hafsatu biy Umaru yo Alla wele mbo.

5 - Jeynaba biy Kujaymata yo Alla wele mbo.

6- Ummu Salamata biy Abi Umayyata yo Alla wele mbo.

Ummu HAbiibata Ramlata biy Abu sufyaana yo Alla wele mbo.

8-Juwayriyatu biy Haaris yo Alla wele mbo.

Maymuunatu biy Haaris yo Alla wele mbo.

10 - Safiyyatu biy Huyeyyu yo Alla wele mbo.

11 - Jeynabu biy Jahsin yo Alla wele mbo.

N30: Hobe ngoni bibbe Nelaado worbe?

J - Worbre tata:

Al Qaasim, ko noon o soowrateno.

E Abdullaahi.

E Ibraahiima.

Rewbe be:

Faadimata:

Ruqiyata.

Ummu Kulsum.

Jeynabu.

Denndaangal bibbe makko ko e Kadija yo Alla wele mbo, si wonah Ibraahiima, kambe fof be maayi ko adii mbo si wonah Faadimata oon maayi ko caggal makko lebbi jeegom,

N31: Janṭa yogo e sifaaji taguyankooji Annabi ?

J- Ko o kakandiido e worbe o wonah daɓɓo o wonah toowdo, ko o daneejo jilludo bodewol, cukkudo waare, jaacdo gite, mawdo hunduko joom sukundu baleeru kurum, mawdo balabe, uurdo balngol e ko wonah di sifaaji tagoore jooddi

N32 : Hol ko Annabi accani leñol makko ?

J- O accariibe laawol danawol, jemma maggol ko hono ñalawma maggol, hay gooto selatah ngol si wonah o halko, o accaani moy'ere si wonah o tinndini nde leñol ngol, wonah bone si wonah o jeertini mbo leñol ngol.

Feccere tafsiir.

N1 : Janngu Faatiha pira a mbo ?

J- Simoore Faatiha e tafsiir mum:

(بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ① الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ② الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ③ مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ④
إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ⑤ أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ⑥ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ
غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ⑦) [الفاتحة: ①-⑦]

(En puɗɗariima innde Alla joom yurmeende heewnde huɓtadinde, joom yurmeende heeriinde wonande goonɗinbe.1 Denndaangal jettooje ngoodani Alla joom binnde 2. Joom yurmeende heewnde huɓtadinnde joom yurmeende heeriinde wonande gooɗinnde.3 Joom ñalawma njobdi 4. Ko Aan min ndewata, e ko Aan min mballinto 5 Feewnu amen e laawol pooccingol 6 Laawol been be neeminda e dow maɓɓe, be ngonah tikkanaabe, be ngonah majjuɓe 7). - [Simoore faatiha 1] -

Firo:

Simoore nde inniraama fatiha(udditirde) sabu ko kannde udditirte deftere Alla nde.

1 - (bismillaahi arrahmaani arrahiimi) ko e innde Alla puɗɗortoomi janngude alquraana, mbida wallani Toowɗo mbida barkinoro innde Makko .

(Allaahu) woni deweteedo e goongo, alah innirteedo nde innde mbo wonah Alla.

(Arrahmaani) jom yurmeende yaajannde kala huunde.

(Arrahiimi) joom yurmeende wonande goonɗinbe.

2- (Al hamdu lillaahi rabbil aalamiina 2) woni denndaangal nooneje jettooje e timmal woodanii Alla bajjo O.

3 - (Arrahmaani arrahiimi) jom yurmeende yaajannde kala huunde, e joom yurmeende jokkunde wonande goonɗinbe.

4- (Maaliki yawmid diini 4) jeyɗo ñalngu darngo.

5- (Iyyaaka na'abudu wa iyyaaka nasta'iinu) Aan tan min ndewata ko aan tan min mballinto.

6- (Ihdina siraada al mustaqiima) ko duum woni peewal faade e islaam e sunna.

7-(siraada allajiina an'amta aleyhim gayril maghaduubi aleyhim wolaa daaliin) laawol jiyaabe ma moy'ube e annabaabe e rewbe e mabbe, ngol wonah laawol annasaara en e yahuudu en.

Ko sunno wiide caggal janngude faatiha wiide :(aamiin) duum woni yo Alla jab ñaagunde

N 2: Janngu simoore jil jilati piraande ?

J- Simoore jil jila(dimmbere) e firo mare:

En puɗɗoriima e Innde Alla jo yurmeende heewnde hubtadinde e joom yurmeende heeraniinde goonɗinbe:

﴿إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ﴿١﴾ وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ﴿٢﴾ وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ﴿٣﴾ يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا ﴿٤﴾ بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَى لَهَا ﴿٥﴾ يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِيُرَوْا أَعْمَلَهُمْ ﴿٦﴾ فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ﴿٧﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ﴿٨﴾﴾ (الزلزلة: ١-٨)

(Si leydi ndi dimmbaama dimmbagol mum 1. Leydi ndi yaltini ko woni ko e nder reedu mayri 2. Neddo o wii hol ko ndi wonndi 3 Ñalnde darnga, de ndi haala kabaruuji mayri e ko wadateno e mayri 4 Ndi wi'a ko Joom mayri wahyii ndi duum 5Ñande heen, de yimbe be njalta hobe carii ngam be kolle golle mabbe 6Kala golludo fotde gabbel jarra e moy'ere o yi'a nde 7 Kala golludo fotde gabbel jarra e bonannde o yi'a nde 8). [Simoore jal jala: 1 - 8].

Firo:

1- Si leydi ndi dimmbaama dimmbere sattunde waɗoore ñalnde darngo.

Leydi ndi yaltini ko wonno ko e reedu mayri ummaade e yimbe maayɓe e godɗum.

Nedɗo o wi'a hombo haawa: Hol ko ndi leydi dillata hondi dimmbo?!

E oon ñalawma mawɗo leydi ndi haala ko waɗano e dow mayri foti ko ka boni wollo ko moy'yi.

5 - Ko Alla anndini ndi O yamari ndi ɗuum.

6 - (Ñalnde leydi ndi dimmbi, yimbe be njalta hobe ceerti ngam be ceedo golle mabbe6) e oon ñalawma mawɗo, mbo leydi ndi dimmba- to, yimbe be njalta e nokku haasboore, hobe ngoni dente ceertude, haa be ceedo golle mabbe debe mbaɗno ka aduna.

Kala golluɗo ko peesta ñuuñu tokoosu e golle moy'ye e diggere o yi'a de yeeso makko.

Kala golluɗo fotde ɗuum kadi e bonannde, ma o yii ɗuum yeeso makko.

N 3: Janngu Simoore aadiyaati pira nde.

J- Simoore aadiyaati e firo hende:

En puɗɗoriima e Innde Alla joom yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonɗinbe.

(وَالْعَدِيَّتِ صَبَحًا ① فَالْمُورِيَّتِ قَدَحًا ② فَالْمُغِيرَتِ صُبْحًا ③ فَأَثَرْنَ بِهِ نَقْعًا ④ فَوَسَطْنَ بِهِ جَمْعًا ⑤ إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ ⑥ وَإِنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ⑦ وَإِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ ⑧ * أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ ⑨ وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ ⑩ إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌ ⑪) [العاديات: ①-⑩]

Alla woondiri e dogooji di sawtuuji berde majji ina nane. 1 E kubbooji taasande 2 E Pawñatoodi golwole subaka.3Di iirta heen punndi(sollaaru).4 Di ngona e hakkunde dente. 5 Pellet neddanke ko kadoowo ko joom makko yamiri yo totter 6 Pellet oon ko o ceediido e duum.7 E pellet oon ko o jidfo moy'ere sanne 8 Mbele o anndah si saaktaama ko woni e genaale 9 E yaltina ko woni e berde 10 Pellet Joom mabbe nande heen ko kumpatiido 11. [-Simoore Al Aadiyaati aaya 1 - 11]

Firo:

1 - (wol aadiyaati): Alla woondiri pucci dogooji haa sawtuuji poofaali majji nane sabu sattude dokdu.

2- (Fal muuriyaati qadhan 2): O woondiri pucci di si kolce majji memendiri e kaay'e de kubbat sabu sattude jan'gol e majje.

3- (Fal mughiiraati subhan 3): O woondiri pucci pawñotoodi golwole saanga subaka.

4- (Fa asarna bihi naq'an 4): di ndillini e dogdu majji punndi(sollaaru).

5- (Fawasafna bihii jam'an): di ngoni e hakkunde dente e golwole anbe he.

6 - (Innal insaana li rabbi hii lakanuudun) pellet aade ko kadoowo moy'ere nde joom makko dabbi e makko.

(Wa innahu alaa jhaalika la shahiidun): pellet oon de e hafde mbo moy'ere ko o ceediido, o waawah dum yeddude ngam laabtude duum.

8- (Wa innahuu lihubbil khayri la sadiidun): pellet oon sabu yidde mbo jawdi sanne o lomatndi.

(A falaa yaalamu ijaa buusira maa fil qubuuri) mbele oon aade mbo aduna hoomti anndah si Alla ummani wonbe e

baamuule o yaltini maaybe e leydi ngam hasboore e njobdi huunde nde wonah hono no ƙe cikiri ?!

10- (Wa hussila maa fi suduuri 10): Ko woni ƙerde e anniyaaji e pible e godɗum yaltina.

11- (Inna rabbahum bihim yawmaiin la khabiirun 11): pellet joom mabbe e oon ñalawma ko O kumpatiido, hay ,ndiga suudotaako Mbo e fiyakuuji jiyaabe, ma O yobbe e duum.

N4: Janngu simoore Qaari'a piraande?

J- Simoore Qaari'a e firo mayre:

En puɗɗoriima e Innde Alla joom yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonɗinbe.

﴿الْقَارِعَةُ ١﴾ مَا الْقَارِعَةُ ٢﴿ وَمَا أَذْرُكَ مَا الْقَارِعَةُ ٣﴾ يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ ٤﴿ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ٥﴾ فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ٦﴾ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ٧﴿ وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ٨﴾ فَأَمَّهُ هَاطِيَةٌ ٩﴿ وَمَا أَذْرُكَ مَا هِيَةٌ ١٠﴾ نَارٌ حَامِيَةٌ ١١﴿ [الفارعة: ١-١١]

Ko innde e inde darnga1. Hol ko woni Qaari'a 2 Hol ko woni Qaari'a 3 Ñande yimbe mba'i hono mbedon Alla carikon 4. kaay'e de ngona hono hottolla saraako 5. Tawi ko oon mbo peesirde mum nisi 6. Oon ko e nguurndam mbeldam o wonata. 7 Tawi ko oon mbo peesirgal mum hoybi 8. Woni hoɗorde makko ko yiite wi'ateenge Haawiya 9 Hol ko anndin ma ko woni ngeen 10. Ko yiite wulnge (11). -[Simoore Al Qaari'a : 1 - 11-].

Firo:

(Al Qaari'a 1): woni waktu duy'ooowo ƙerde sabu sattude kul huli mammba (hemo).

2 - (Mal Qaari'a 2): hombo woni o waktu duy'ooowo ƙerde sabu mawnude kul huli ?!

3- (Hol ko anndin ma ko woni Qaari'a 3): Hol ko anndin ma - aan Nelaado - ko woni oon yonto mbo berde konngate sabu sattude kul huli mammba? oon woni nãnde darngo.

4- (ñãnde yimbe be ngoni hono mbedon Alla carikon 4) Ñãnde berde nduy'ya yimbe be maba'a hono mbedon Alla carikon cariidí dɔ e dɔa.

5 -(kaay'e de mba'a hono hottolo ngoobaa- ko5) kaay'e de ngono hono hottollo ngoobaako sabu hoyde yaadu makko e dille makko.

6 - Kala mbo golle mum moy'ye buri golle mum bonde teddude Oon de o wonata ko e nguurndam mbelaɗam dɔm o hebata ka aljanna.

Kala mbo golle makko bon de buri jaalaade e golle mum moy'ye 8.

Oon de hodorde makko e ñiibirde makko ñãnde darngo ko yiite Jahannama 9.

Hol ko anndin ma - aan Nelaado - ko dɔuum woni? 10.

Ngeen ko yiite sattunde nguleeki 11.

N 5: Janngu simoore Takaasur piraã nde?

J- Simoore Takaasur e firo mayre:

En puɗɗoriima e Innde Alla joom yurmeende heewnde hubtadinde e joom yurmeende heeraniinde goonɗinbe.

﴿أَلْهَنَكُمْ التَّكَاثُرُ﴾ ① حَتَّى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ② كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ③ ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ④
كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ ⑤ لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ ⑥ ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ ⑦ ثُمَّ لَتَسْأَلَنَّ
يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ ⑧﴾ [التكاثر: ①-⑧]

(soklanii on wasnadirde heewde jawɗeele 1. Haa njuuri dɔn genaale 2Ko goongo, ma on nganndu 3. Refti ko goongo, ma on nganndu 4 Ko goongo ma on nganndu ganndal yananeede 5.

Tigi tigi ma on kolle yiite Jahiim 6. Refti ma on kolle nge ceedodon nge e won dude yananeede 7 Refti ma on naamne dokke Alla 8)- [Simoore Takaasur: 1 - 8]

Firo:

1- (Soklanii mon - onon yimbe - wasandirde jawdfee e bibbe gaa e doftaade Alla.

2 - (Haa njuuridon genaale 2): Duum woni haa maaydon naatdon e genaale.

3 - Haananaana mon soklirde jawdfee mbasondironde, ngaccon doftaare laawol Alla, ma on nganndu battane duum.

4 - Refti ma on nganndu batte duum.

5 - Ko goongo, si on nganndiino e yananeede ko on u;;inteebe faade e Alla, ma O yob on golle mon, ko coklirdon wasandirde jawdfee e bibbe kon.

E Innde Alla, ma on ceedo yiite ñande darngo.

Refti ma on ceedo ngol ceedagol yananeede ko aldah e sikke.

Refti ma Alla naamna mon e oon ñalawma, ñalawma mbo o naamnato on dokke makko, cellal e ngalu e ko wonah duum.

N 6: Janngu Simoore Al Asri piraande?

J- Simoore Al Asri e firo mum:

En pudfdoriima e Innde Alla joom yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonjfinbe.

﴿وَالْعَصْرِ ﴿١﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ﴿٢﴾ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا بِالْحَقِّ وَتَوَّصُوا بِالصَّبْرِ ﴿٣﴾﴾ [العصر: ١-٣]

(Alla woondarii yonto 1 Pellet, neddo ko e perte woni 2 Si wonah been goonjfinbe, be ngolli golle moyye, be mbasandiri goongo be mbasandiri muñal 3). - [Simoore Al Asri: 1 - 3]-

Firo:

1- Alla woondiri yonto1.

2- Kala nefdo woni ko e ustaare e halkaare.

Si wonah oon goonjindo o golli golle moy'ye, e won dude e duum be noddondiri e goongo e muñal, ko be ngoni dadbe e perte.

N 7 Janngu simoore Lummajati pira nde?

J: Simoore Hummajati e firo mayre:

En pudfioriima e Innde Alla joom yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonjinbe.

﴿وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ ﴿١﴾ الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ ﴿٢﴾ يُحْسِبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ﴿٣﴾ كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطَمَةِ ﴿٤﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحُطَمَةُ ﴿٥﴾ نَارُ اللَّهِ الْمَوْقِدَةُ ﴿٦﴾ الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْأَفْئِدَةِ ﴿٧﴾ إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّوْصَدَةٌ ﴿٨﴾ فِي عَمَدٍ مُّمَدَّدَةٍ ﴿٩﴾﴾ [الهمزة: ١-٩]

(halkaare woodani kala ñ'oowo juwoowo guri yimbe. 1 Oon dentindo jawdi o limtindi 2. Hombo sikka jawdi makko ndi luttinatmbo 3 Alah wonah no o sikkiri ni ma o werle e nder yiite.4 Holko anndin ma yiite Hudama 5 Ko yiite Alla huɓboowe 6 Ngeen yellitatooke e berde 7 Hobe coka e nder mannge 8. Nder doosde toowde 9). [- Simoore Hummaja 1 - 9 -]

Firo:

Musiiba e sateende lebte woodani heewbe ngam heewde ñoore yimbe, e yuwde be.

Oon mbo dentingol jawdi e tonngude ndi woni himme mum, o alah himme godfo ko wonah duum.

Hombo sikka jawdi ndi o renndini ndi dadndat mbo e maayde, o heddo ko caasdo e nguur- ndam aduna.

Alah huunde nde wonah no o majjudo sikkiri nih, ma be mberle e yiite unoowe hela kala ko werla e mannge sabu sattude bone henge.

5- Hol ko anndin ma - aan nelaado -ko woni ngol jayngol moññatngol kala ko werla e maggol ?

Ngol ko jayngol Alla kubbatngol.

Ngool julatngol balli yimbe ngol naata e berde mabbe.

Been lebtateebe ina coka e nder maggol.

Hongol ka nder penđe toowde haa be mbaawatah yaltude toon.

N 8: Janngu Simoore Al Fiili piraande?

J - Simoore Al Fiili e firo mayre:

En puɗɗoriima e Innde Alla joom yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonɗinbe.

﴿أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ﴿١﴾ أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ﴿٢﴾ وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا ﴿٣﴾ أَبَابِيلَ ﴿٤﴾ تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّن سِجِّيلٍ ﴿٥﴾ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّأْكُولٍ ﴿٦﴾﴾ [الفيل: ١-٦]

(Mbele a yi'aani no Joom ma wadi joom ñiiwo en 1 Mbele O wadaani peeje mabbe e nder majjinde 2 O neli e mabbe ndiwri Abaabiila 3 Hondi wernoobe kaaye ittaade e sijiin 4 O wadi be hono ñaayko ñaamaako 5.- [Simoore Al Fiili 1 - 5 -]

Firo:

Mbele a anndah - aan nelaado - hono Joom ma wadi Abrahata e wondiiɓe makko joom en ñiibi ndebe paalano yirbinde Kaaba?

O wadi feere mabbe bonnde ngam yirbin de Kaaba ko majjunde, be kebaani kobe ngoodono ko hibbitde yimbe faade Kaaba, hay heen huunde be kebaani.

O neli e mabbe ndiwri Abaabiila ndi ari e mabbe dente dente.

Hondi werloobe kaay'e peewniraade loope kaay'inde.

Alla wadibe hono ñaayko ko daabaaji ñaami di njaabi ko.

N 9 Janngu Simoore Quraysi piraande?

J: Simoore Quraysi e firo mayre:

En puɗɗoriima e Innede Alla joom yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonɗinbe.

﴿لَا يَلْفُ قُرَيْشٌ ۝١ إِذْ لَفِيهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ ۝٢ فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ۝٣ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَعَامَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ۝٤﴾ [قریش: ١-٤]

(Sabu goowgol Quraysi 1 Goowgol mabbe datngal dabbunde e ceedu 2. Yo be ndew Joom ndu suudu 3. Oon ñammino be saanga ndebe keydi O hoolni be e kulol 4) [Simoore Quraysi: 1 - 4 -]

Firo:

Faanda e dum ko Quraysi en ina ngoowno datngal dabbunde e ceedu.

2 - Goowgol mabbe datngal dabbunde faade Yaman, e datngal ceedu faade Saam tawa hobe kooli.

Yobe ndew Alla Joom ndu suudu hormaandu kanko tan, Oon newnandobe ngal datngal, woto be ndenndin mbo e hay gooto

Oon ñammino be ndebe keydi, O okkibe hoolaare saanga kulol, ko O wadi e berde aarabeebe mawnin de ndu suudu, e teddin de hodbe e toon.

N 10: Janngu simoore Maa'uun piraande?

J: Simoore Maa'uun e firo mayre:

En puɗɗoriima e Innede Alla joom yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonɗinbe:

﴿رَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالذِّينِ ۝١ فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ ۝٢ وَلَا يُحِصْ عَلَىٰ طَعَامِ الْمَسْكِينِ ۝٣ فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ ۝٤ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۝٥ الَّذِينَ هُمْ يُرَاءُونَ ۝٦ وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ۝٧﴾ [الماعون: ١-٧]

(mbele a anndi oon pennoowo(jeddoowo) ñalawma njobdi
1. E oon duñroowo alyatiime ko satti 2 O hirjintah e ñamminde
alyatiime 3 Wayli woodanii been juuloobe 4 Been welsandiibe
juuldee mabbe 5 Been golliroobe yiingo 6. E hadoobe ko
lubrude dum lorataabe. - [Simoore Maa'uun: 1 - 7.].

Firo:

Mbele a anndii oon pennoowo njobdi ñande darngo?

E oon duñoowo alyatiime mbaadi cattundi gaa ko o haajori ko.

O hirjintah hoore makko, o hirjintah goddo e ñammin de baasdo.

Halkaare e lebte ngoodani juuloobe.

5 - Been fijoobe e juulde mabbe, be ngoy'aako haa waktu
juulde yawta.

Been golliroobe yeengo e juulde mabbe e golle mabbe, be
labbintah golle ngam Alla.

Hobe kada wallude goddo huunde nde lorataabe sibe mballarii nde.

11 : Janngu Simoore Al Kawsara piraande ?

J -: Simoore Al Kawsara e tafsiiir hende:

En puɗɗoriima e Innde Alla joom yurmeende heewnde
huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonɗinbe.

﴿إِنَّا أَعْظَمْنَاكَ الْكُوْنُتْرَ ۝ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرْ ۝ إِنَّ شَانِكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ۝﴾ [الكوثر: ٣-١]

(Pellet, min tottiima Al kawsara 1 Juul ngam joom ma, mboroda 2.

Pellet, gañdo ma kay woni tay'aado.3- [Simoore Al Kawsara: 1 - 3]

Firo:

Min tottiima -aan nelaado- moy'ere heewnde, ina e ndeen
weendu Kawsara ka aljanna.

Tottir jettooje Alla, e dokke makko, he njuulanaa mbo kirsasabmum, ko luutndo ko sirkoobe mbaɗata ko, ballaraade sanamuuji mabbe kirse.

Gaŋɗo ma woni tay'iido e kala moy'ere yejjitaande, nde si nde jaŋtaama nde jaŋtire bonannde.

N 12: Janngu Simoore Al Kaafiruuna piraan de?

J: Simoore Al Kaafiruuna e firo mayre:

En puɗɗoriima e Innde Alla joom yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonɗinbe.

(قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ﴿١﴾ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٢﴾ وَلَا أَنْتُمْ عِبُدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٣﴾ وَلَا أَنَا عَابِدٌ
مَا عَبَدْتُمْ ﴿٤﴾ وَلَا أَنْتُمْ عِبُدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٥﴾ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ﴿٦﴾) [الكافرون: ١-٦]

(maaku eehey mon heeferbe 1 Mi rewatah ko ndewaton ko 2. Onon ne, on ndewatah ko ndewat mi ko 3. Miin kadi mi wonah dewoowo ko ndewaton ko 4. Onon ne on ngonah rewoobe ko ndewat mi ko 5. Diine mon woodanii on, Minne diine am woodanii kam 6). - Simoore Al Kaafiruuna: 1 - 6

Firo :

Maaku - aan nelaado- : eehey mon yedduɓe Alla.

Mi rewatah jooni, wonah ko arata, ko ndewaton ko e sanamuuji.

Onon kadi on ndewatah, ko ndewat mi ko miin, oon woni Alla gooto O.

Miin kadi mi rewath ko ndewaton ko e sanamuuji.

Onon ne kadi on ndewatah ko ndewat mi ko miin, oon woni Alla gooto O.

Woodanii on diine mon mbo pekindaniɗon ko'e mon, minne woodanii kam diine am mbo Alla tellini e am.

N 13: Janngu Simoore Nasri piraande?

J: Simoore Nasri e firo hende:

En pudɗɗoriima e Innɗe Alla joom yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonɗinbe.

﴿إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ۝ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ۝ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا﴾ [النصر: ١-٣]

(Si ballal Alla e udditaare ngari 1 Njiida yimbe hobe naatira e diine Alla he pelle pelle 2 Subhina yettude joom ma yaafno mbo, pellet ko jaafatooɗo tigi 3.- [Simoore Nasri: 1 - 3 -].

Firo:

Si ballal Alla wonan de diine ma ari - aan nelaado - e semmbinde ma, dum wadiina e saanga uddital Makka.

Njiida yimbe hobe naata e islaam dental caggal dental.

3 - Anndu duum ko maande badaade gasde ko takna ma ko neleede, subhiniro yettude joom ma, yettude mbo e dokkemum ballal e uddital, daɓɓir mbo yaafuya, sabu ko jaabatooɗo ñaagude jiyaabe makko, o yaafooɓe.

N 14: Janngu Simoore Al Masadi piraande?

J: Simoore Masadi e firo mum:

En pudɗɗoriima e Innɗe Alla joom yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonɗinbe.

﴿تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ۝ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ۝ سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ۝ وَامْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ۝ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ﴾ [المسد: ١-٥]

perti juude Abi Lahabin o perti 1 Jawdi makko e ko o faggii nafaani mbo 2. Ma o sume e yiite wadnge lew lewndu 3 E debbo

makko doondotoodo lefde 4. Ina e daande makko boggol rado (yoora bado) 5.- [Simoore Masadi -].

Firo:

Perti juude bappa Annabi Abi Lahabin biy Abdul Muḍḍalibi sabu pertude golle makko, sabu ko o loratno Annabi yo kisal won e makko, golle makko cooyi.

Hol ko jawdi mum e bibbe mum nafi mbo? Duum duñanaani mbo lefte, dum foodanaani be yurmeende.

Ma o naat yiite ñande darngo wadnge lew lewndu, o tampa e nguli henge.

Ma jom suudu makko Ummu Jamiil naat nge oon lorliratnoodo nelaado weddaade gi'e e laawol makko.

Ina e daande makko boggol moccirangol no tiidi, ngol o dowrate faade yiite.

N 15: Janngu Simoore Iklaasi piraande?

J - Simoore Iklaasi e firo mayre:

En puḍḍoriima e Innede Alla joom yurmeende heewnde hubtadinde e joom yurmeende heeraniinde goonḍinbe.

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾ [الإخلاص: ١-٤]

(Maaku ko kaŋko woni Alla gooto 1. Alla woni paandateedo 2. O jibinaani o jibinaaka 3. O alah hay pasa gooto 4. [Simoore Iklaasi: 1 - 4 -].

Firo:

Maaku - aan nelaado - Ko kamko woni Alla alah deweteedo e goongo, mbo wonah kamko.

Haajuuji tagoore nde ina bamte faade e makko.

O alah biɗɗo O alah jibinaado.

O alah jeradiijo e tagoore mum he.

N 16: Janngu Simoore Falaqi piraande?

J - Simoore Falaqi e firo hende:

En puɗɗoriima e Innede Alla joom yurmeende heewnde hubtadinde e joom yurmeende heeraniinde goonɗinbe.

(قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ① مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ② وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ③ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ④ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ⑤) [الفلق: ①-⑤]

(Mbido moolo e joom Falaqi 1. E bone ko O tagi 2. E bone nibel jemma si ngel nibbaɗi 3 E bone guttooji e pible 4. E bone Haaside si o haasidiima 5). [- Simoore Falaqi: 1- 5 -]

Firo:

Maaku - aan nelaarɗo - mbido moolo e jom subaka, mbeɗa hoddinoo mbo.

E bone ko lorata ummaade e tagaade.

Mbido moolo e boneeji banngatɗi e jemma ummaade e daabaaji e wuybe.

Mbido moolo e bone wileebe wuttoobe pible.

E bone haaside gaño yimbe si o haasidiima be ko Alla okkibe ko e dokke makko, hombo yiɗa yoɗe iw e mabbe, e libde torra e dow mabbe.

N 17: Janngu simoore Annaasi piraande?

Simoore Annaasi e firo mayre:

En puɗɗoriima e Innede Alla joom yurmeende heewnde huftadinde e joom yurmeende heeraniinde goonɗinbe.

(قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ① مَلِكِ النَّاسِ ② إِلَهِ النَّاسِ ③ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ④ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ⑤ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ⑥) [الناس: ①-⑥]

(maaku mbido moolo e joom yimbe1Jeydo yimbe 2Deweteedo yimbe
3. E bone cikki sikkinooyo birnatoofi 4. Oon cikki cikkinooowo e nder becce
yimbe 5. Ummaade e jinneeji e yimbe 6). [- Simoore Annaasi: 1 - 6 -]

Firo:

1 -Maaku - aan nelaado -: Mbeda moolo, mbido hoddino e Ma.

2- Jeydo yimbe, hombo fillito e maɓbe no O haajara, jeydo
goddo alah mbo wonah kaŋko.

3 - Mbo yimbe ndewata e goongo, alah dewateedo e goongo
mbo wonah makko.

4 - E bone seytaane oon beddatoofo sikki sikkeeji faade e yimbe.

5 - Oon beddatoofo sikkeeji faade e berde yimbe.

Cikki cikkinooowo ina wona e yimbe wollo e jinneeji.

Feccere Hadiis:

Hadiis gadana:

N 1: Timmin Hadiis:" golle pawii tan ko e anniyaaji....", jan̄ta yogo e faayidaaji hembo?

J -

Ittaama e Amiir juulbe Abi Hafsin Umar biy Kattaab yo Alla wele mbo o wii: Mi nani Nelaado hombo maaka:" Tigi tigi golle ko e anniyaaji, woodanii kala neddo ko o annayi, kala mbo fergo makko woni faade e Alla e Nelaado mum; fergo makko ko e Alla e Nelaado makko, kala mbo fergo mum woni ngam hebde aduna, wollo debbo mbo o resat; fergo makko ko o feri ko faade e mum". Ko Bukaari e Muslim kabri mbo.

Faayidaaji ummaade e hadiis he:

1- Kala gollal alah e saga ngal daña anniya, foti ko juulde, e koorke, e hajju, e ko wonah dum e golle godde.

2 - Alah saga anniya labbinane ngam Alla.

x Hadiis dimma:

N 2: Yottin hadiis " kala puɗɗuɗo e huunde amen nde ..." jan̄ta yogo e faayidaaji hembo?

J-

Ittaama e Yummum juulbe yummum Abdullaahi yo Alla wele mbo o wii: Nelaado yo jam e kisal won e makko:" Kala puɗɗuɗo e hunde amen nde ko jeyaaka e hende, duum ko ko ruttate". Ko Bukaari e Muslim kabri mbo.

Faayidaaji ummaade e hadiis he:

1 - Hadde fudɗude e diine.

2 - Golle cosaade e diine kofe duttateede de njabetaake.

x Hadiis tatabo:

N 3: Yottin hadiis (nde min njoodfino ka nelaado yo jam e kisal won e mum ...), janja yogo e faayidaaji mammo?

J -

Ittaama e Umar biy Kadfaab yo Alla wele mbo, o wii: nde min njoodfino sara nelaado ñalawma gooto, haa gorko joom comci daneeji tal ari e amen, joom sukundu baleeru kurum, batte datngal nji'taake e makko, hay gooto e amen anndah mbo, haa o joodi e sara nelaado, o tuggi koppi makko (jibriil) e koppi makko(nelaado), o fawi newe juude makko e bu'e makko, o wii: " Aan muhamdu habram ko woni islaam" O maakini mbo: " konde ceedotoda won de deweteedo e goongo alah si wonah Alla, e won de muhadu ko Nelaado Alla, ñiibna juulde tottira askal, kooru lewru koorko, kajja e suudu he si a hattani faade e hendu laawol" o wii a "goonɗi" Min kaawa oyo hombo naamno oyo ina jaabo, o wii: " habram iimaan" O maaki: " nde ngoonɗinta Alla e malaykaaji mum, e defte makko, e nelaabe makko, e ñalawma darngo, e nde ngoonɗinta hoddira ko moy'yi heen e ko boni heen" o wii: " a goonɗi" o wii: " habram ihsaan(moy'inde) O maaki:" konde ndewata Alla ellee hada mbo yi'a hay si a yi'aani mbo kanjo kam hombo yiima", o wii: " habram ñalngu darnga" O maaki: " naamnaado o buraani naamniido o annude", o wii: " haalanam maale mammba" O maaki:" nde kordo jibinta joom makko, nde nji'ata momsotoobe, holbe, aynaabe ndammiri, hobe burandira toowde kubeeje, refti o fokkiti, min ñiibi setta, O maaki: Umar, mbele hada anndi naamnatonoodo o ? Mbiimi ko Alla e Nelaado makko buri annude, O maaki: " ko Jibriil ari ngam anndin de on diine mon". Ko Muslim habri mbo.

Ina e faayidaaji hadiis he:

1 - Haalde doosde islaam joy de, deen ngoni :

Seedaade deweteedo e goongo alah si wonah Alla, e won de Muhamadu ko nelaado Alla.

E ñiibnude juulde.

E tottirde askal.

E hoorde lewru koorko.

E hajjude to suudu Alla hormaandu.

2- Haalde doosde goonɗinde, kode jeegom :

Goonɗinde Alla.

E malaykaaji makko.

E defte mum(makko).

E nelaabe mum.

E ñalawma darngo.

E hoddiro ko moy'yi heen e ko boni heen.

3- Haalde doosde moy'yi inde, duum ko doosgal gootal, duum woni nde ndewata Alla ellee hada yi'a mbo, si a yi'ataa mbo, kanko kam hombo yiima.

4 - Waktu daraade darngo, ko Alla tan anndi dum.

Hadiis nayabo:

N 4 - Yottin hadiis buri timmude goonɗinbe he goonɗingol..." haal yogo e faayidaaji hembo?

J-

Ittaama e Abu Hurayrata yo Alla wele mbo o wii: Nelaado Alla maaki:" buri timmude goonɗinbe he goonɗingol ko: burdo o moy'yuude jikku". Ko Tirmijiyu habri mbo, o wii:" ko hadiis celluɗo".

Faayidaaji ummaade e hadiis he:

1 - Hirjin de e moy'yuude jikku.

2 - Timmude jikku ko e timmude goonɗingol.

3- Goonɗingol ina beydo ina usto.

Hadiis joyaḅo:

N5 - Yottin hadiis: " kala ngoondirdo ko wonah Alla..." haal yogo e faayidaaji mammo?

J -

Ittaama e Ibnu Umar yo Alla weleḅe won de Nelaado maaki:" kala goondirdo ko wonah Alla o yeddi wollo o sirki". Ko Tirmiji habri mbo.

Faayidaaji ummaade e hadiis he:

- Dagaaki woondirde ko wonah Alla.
- Woondirde ko wonah Alla ko sirku tokooso.

Hadiis jeegobo:

N 6 - Yottin hadiis:" hay gooto e mon goonḁintah haa mi bura yidēede e mum..." , jaṅta yogo e faayidaaji hembo?

J -

Ittaama e Anas yo Alla wele mbo, Nelaado yo jam e kisal won e makko maakim:" hay gooto e mon goonḁintah haa mi burana mbo baaba makko, e bibbe makko e yimḅe ḅe fof". Ko Bukaari e Muslim kabri mbo.

Ina e faayidaaji hadiis he:

- Ina waddi yidde nelaado ko buri fof en.
- Duum ko e timmal iimaan jeya.

Hadiis jeedibo:

N7: ȳyottin o hadiis" hay gooto e mon goonḁintah haa yidana musidḁo makko..." jaṅta yogo e faayidaaji he?

J -

Ittaama e Anas, Nelaado yo o his maaki:" hay gooto e mon goonḁintah haa o yidana musidḁo makko ko o yidani ko hoore makko". Ko Bukaari e Muslim kabri mbo.

Ina e faayidaaji hadiis he:

- Ina waddi e juulḁo nde o yidanta juulḅe moy'ere hono nde o yidani hoore makko.
- Duum ko e timmude iimaan jeya.

Hadiis jeetaabo:

N 8: yottin hadiis:" mi woondari mbo fittaandu am woni e junngo makko..." jaŋta yogo e faayidaaji mammo?

Ittaama e Abi Sa'iid yo Alla wele mbo, wonde Nelaado maaki:" Mi woondiri mbo fittaandu am woni e junngo makko, pellet, honde foti(tolnondiri) e tatabal Alquraana"Ko Bukaari habri mbo.

Yogo e faayidaaji hadiis he:

- 1 - Bural simoore Ikhlaasi.
- 2 - Hombo foti e tatabal Alquraana.

Hadiis jeenaabo:

N9: ¿yottin hadiis” semmbe alah feere alah “ jaŋta yogo e faayidaaji hembo?

J -

Ittaama e Abu Muusa, wonde Nelaado maaki:" feere alah semmbe alah si wonah e Alla, ko ngalu e ngaluuji aljanna". Ko Bukaari e Muslim kabri mbo.

Ina e faayidaaji hadiis he:

- 1-Bural ngol konngol, e won de ngol ko ngol ngalu e ngaluuji aljanna.
- 2- Hisnaade jiyaado e feere e semmbe mum, e tuuknaade mbo e Alla.

x Hadiis sappabo:

N 10: Yottin hadiis " ko noon tigi ina e banndu husre “ haal yogo e faayidaaji mammo ?

J -

Ittaama e Nuumaan Ibnu Basiir yo Alla wele mbo o wii: mi nanii Nelaado ina maaka:" ko noon tigi ina e banndu husre si nde moyyi banndu fof moyyat, si nde bonii banndu fof bonat, ko ndeen woni bernde". Ko Bukaari e Muslim kabri mbo.

Yogo e faayidaaji hadiis he:

1- Ina e moyyude bernde moyyugol nder e boowal.

2- Himmirde moyyin de bernde sabu ko heen moyyere neddo woni.

Hadiis sappo e go'abo:

N 11: yottin hadiis:" kala mbo haala mum sakkitori e aduna: ɓalah deweteewo e goongo si wonah Alla," janja yogo e faayidaaji e hembo?

J -

Ittaama e Mu'aaju ibnu Jabalin yo Alla wele mbo o wii: Nelaado maaki:" kala mbo konngol mum sakkitori: alah dewateedo e goongo si wonah Alla, o naata aljanna". Ko Abu Daawuuda habri mbo.

Yogo e faayidaaji hadiis he:

1- Bural laa ilaaha illal laahu, ngol konngol ina naatna neddo aljanna.

2- e bural mbo haala mum sakkitori e aduna laa ilaaha illal laahu.

Hadiis sappo e didafo:

N 12: Yottin hadiis" juuldo wonah juwoowo, wonah kudoowo " janta yogo e faayidaaji o hadiis?

J -

Ittaama e Abdullaahi Ibnu Mas'uud o wii: Nelaado maaki." Gooŋdindo wonath juwoowo guri yimbe, wonah kudoowo, wonah kaaloowo paŋkare, wonah bondo demngal". Ko Tirmiji habri mbo.

Ina e faayidaaji hadiis he:

1- Hadde kala haala meere e mbonko.

2- Duum ko sifa juuldo e demngal mum.

x Hadiis sappo e tatabo:

N 13: Yottin hadiis" ina jeya e moy'ude islaam neddo " jaŋta yogo e faayidaaji o hadiis?

J- Ittaama e Abu Hurayrata yo Alla wele mbo o wii: Nelaado Alla maaki:" ina jeya e moy'ude islaam neddo: accude ko tod'faaki mbo". Ko Tirmiji e wobbe kabri mbo.

Ina e faayidaaji hadiis he:

- 1- Accude ko tod'faaki ma e gefe diine e aduna.
- 2 - Accude ko tod'faaki ma ko e timmal islaam ma.

x Hadiis sappo e nayafo:

N 14: Yottin hadiis " kala janngudo harfeere e deftere Alla "kaala yogo e faayidaaji mamba?

J-

Ittaama e Abdullaahi Ibnu Mas'uud: wonde Nelaado maki:" kala janngudo harfeere e deftere Alla woodanii mbo heen moy'ere, moy'ere sowete laabi sappo, mi maakatah: alif laam miim ko harfeere, kono alif ko harfeere, laam ko harfeere, miim ko harfeere". Ko Tirmiji habri mbo.

Yogo e faayidaaji hadiis he:

- 1- Bural janngude Quraana.
- 2- Kala harfeere nde njannguda woodaniima heen moy'ere

Feccere neediiji islaam:

Needi won dude e Alla:

N 1 - Hono needi wonirta wondude e Alla?

J - 1- Teddinde Mbo kamko teddufo O.

2 - Rewde mbo kamko tan.

3 - Doftaade mbo.

4- Accude goopol mum.

5- Yettude mbo e mantude mbo kamko teddufo o e bural makko e dokke makko waawah limeede.

6 - E muñde e hoddiraaji makko.

Needi won dude e Nelaado.

N 2: Hono needi won dude e Nelaado wonrata?

J - 1 - Rewde e makko e ñeemtinde mbo.

2 - Doftaade mbo.

3 - Accude woopde mbo.

4 - Goonjinde mbo ko o habri.

5 - Waasde fuddude e sunno makko ko alaano e hembo.

6 - Yidde mbo ko buri ko njidda fittaandu ma e kala nedfo.

Mawninde mbo e walludde mbo e wallude sunno makko.

N 3: Hono needi won dude e jipnaabe wonrata?

J - 1 - Doftaade jiknaabe ko wonah goopol.

2- Ligganaade jiknaabe.

3- Wallude jiknaabe.

4- Humtude haajuuji jiknaabe

5 - Ñaaganaabe jiknaabe.

6- Ne'anaadebe e konngol, dagaaki wiide be "is" ko ngol buri famɗude e konngudi.

7 - Moosde e yeeso jiknaabe mi ñirbintaako.

8 - Mi bamtatah sawtu am e dow sawtu jipnaabe, mi hedooɓe, mi tayatah haala maɓɓe, mi noddirtaabe inde mum en, ko mbi'at mi ko "baaba am" "neene am".

9 - Mi ɗaɓɓa sakkiteede si mina naata e suudu maɓɓe.

10 - Buucaade junngo e hoore jipnaabe.

Neediiji jokkude endam:

N 4: Hono njokkirat mi endam?

J - 1- Juuraade badiibe ummaade sidɗo gorko e debbo e bappa e gorgol e kaawiraado e yummo tokooso e ko heddi burɓe badaade.

2 - Moyɗude e maɓɓe ka konngol e golle e wallude be.

3 - Ina e duum jotondirde e maɓɓe e naamnaade alhaaliji maɓɓe.

Neediiji musidal ka Alla.

N 5: Hono ngondirat mi e musibbe am e sehilaabe am ?

J -1- Mi yidat mi won da e moyɗube.

2- Mi reento mi acca won dude e bonɓe.

3- Mi salmina sibbe am mi tottabe junngo.

4- Mi juuroyoobe sibe ñawi mi ñaaganoobe cellal.

5- E ñaaganaade(bugmitde) isludo

6- Mi nooto noddaandu makko si o noddii kam ngam juuraade mbo.

7- Mi laabana mbo reedu.

8- Mi walla mbo si o tooñaama, mi haɗana mbo tooñange.

10 - Mi yidana sidfo am juulfo ko njidan mi hoore am.

11- Mi walla mbo si o hatojini e ballal am.

12- Mi waasa mbo mem nude lorlo tawa ko konngol wollo e gollal

13- Mi reena sirru makko.

14- Mi yattataako mbo, mi ño'ataa mbo, mi yawataako mbo, mi haasidtaako mbo, mi ñukkintaako mbo wollo mi fuunta mbo.

Neediiji koddigal:

N 6: Hol ko woni neediiji koddiijo?

J-1- Mi moyya e koddiijo gila e konngol haa e golle mi walla mbo si o hatajini e ballal am.

2- Mi ñaaganoo mbo saanga juulde wollo dewgal e ko wonah duum.

3- Mi laaraoyombo mbo si o ñawi, si o hebi musiiba mi muññita mbo.

4- Mi okka mbo ko defat mi e ñaamdu fotde kattane(baawal).

5- Mi yottintaa mbo lor foti ko e konngol wollo gollal.

6- Mi bittintaa mbo e sawtu toowfo wollo mi ñukkindoo mbo, mi muñanat mbo.

Neediiji hodtude kodo:

N 7: Hol ko woni neediiji kodtiigu e kodo?

J-1- Mi nooto oon noddudo mi faade kodtiigu.

2- Si mi faalaama juuraade gooto mi dabbat yamiroore e fodoore.

3- Mi dabba sakkiteede(yamiroore) ko adi naatde.

4- Mi leelata e juuragol he.

5- Mi meernat gite am e yimbe galle he .

6- Mi bismoto kodo mi jabboo mbo jabbagol burngol moyyude, mi wertana mbo yeeso, mi bismoroo mbo konngodi moyyudi.

7 - Mi joddina kodo e nokku burdo moy'ude.

8- Mi hodtira mbo ñaamdu e yardu.

Neediiji ñaw:

N 8: Janja neediiji ñaw e juuraade ñawdo?

J 1- Si mi tini muusallo, mi fawat junngo am ñaamo e nokku he, mi wi'a: " **bismillaahi laabi tati**". mi wi'a: " mbido moolo e teddungal Alla e mbaawko makko e bone ko hebi mi ko mbido reeno" laabi jeedifi.

2 1- Mida wela ko Alla hoddiranimi ko mi muñat.

3- Mi yaawno e juuraade sidfo am ñawdo, mi ñaaganoo mbo, mi waasa juutnude jonnde sara makko.

4- Mi mocca mbo, ko alдах dabbude mbo duum e am.

5- Mi wasiyoo mbo muñal e ñaagaade, e juulde e laabal ko kattan mi.

6- Ñaaganaade ñawdo o:" **mbido toro Alla teddufo o joom arsi mawdo o, nde o safrat ma**" laabi jeedifi.

Neediiji dabbude ganndal:

9- Janja neediiji dabbude ganndal ?

J 1- Labbinde anniya wonan de Alla teddufo O.

2- Mi gollira ganndal ngal njannu mi ngal.

3- Mi hormo janninoowo mi teddina mbo si hombo tawa wollo o tawaako.

4- Mi joodo e yeeso makko won dude e needi.

5- Mi hedfo mbo no moy'yi mi waasa tay'de mbo si hombo jannina.

6- Mi neho si mbida naamno.

7- Mi noddirtaa mbo innde makko.

Neediiji jonnde:

N 10- Hol ko woni neediiji jonnde?

J-1- Mi salminat yimbe jonnde be.

2- Mi joodo do jonnde nde haadti do, mi ummintah hay gooto e jonnde makko, wollo mi joodo hakkunde dido ko aldah e yamiroore mabbe.

3- Mi yaacna jonnde ngam goddo joodo.

4- Mi tay'atah yeewtere jonnde nde.

5- Mi wayno ko adii de ummotoo mi e jodnde he.

6- Si jonnde nde gasi mi ñaago ñaagunde Kaffaara jonnde." senaare woodanii ma Alla e jattooje ma, mbido seedo alah dewateedo e goongo mbo wonah aan, mbido yaafno ma mbido rutto e ma".

Neediiji doyngol:

N 11: Janja neediiji doyngol.

J -1- Mi daanoto law.

2- Mi daano mbida wondi e laabal.

3- Mi hippataako si mina daano.

4- Mi leloroto bannge am ñaamo, mi fawa junngo am ñaama les haanaweram ñaamre.

5- Mi fidda leeso am.

6- Mi janngat ñaagule doyngol, hono aayatal kursiyyu, e simoore Iklaasi, e maw'uujatayni laabi tati, mi wi'a : " e Innde ma Aan Alla maayat mi e hende nguurat mi".

7- Mi fina ngam juulde fajiri.

8- Mi wi'a caggal nde pinmi ummaade e doyngol:" Jattooje ngoodanii Alla guurnudo men, caggal nde o wari men, ko e makko woni saaktorde".

Neediji ñaamdu:

N 12: Hol ko woni neediiji ñaamdu?

Jaabawol:

1- Mi anniyo e ñaamde am e njaram am kulol e doftaade Alla.

2- Lootde juude dīde ko adii ñaamde.

3- Mi wi'a: " bismilliihi" mi ñaamra junngo am ñaamo e banngem, mi ñaamatah e hakkunde lahal, wollo e yeeso goddo.

4- Si mi yejjiti wiide bismillaahi mi wi'a: " bismillaahi e arwannde e sakket".

5- Mi welete ñaamdu woodaandu ndu, mi aybintaandu, si ndu weli kam mi ñaama, si ndu welaani mi mi acca.

6- Mi ñaama lonngede seeda, mi ñaamatah ko heewi.

7- Mi wuttatah ñaamdu wollo njaram, mi accat haa buuba.

8- Mi renta e ñaamdu ndu koreeji e kodo.

9- Mi idataako ñaamde heccube mi .

10- Mi innat Alla saanga yarde, mi yara mbeda joodi e goobe tati.

11- Mi yettat Alla caggal gasnude ñaamdu.

Neediiji boornanteeri:

N 13- Limtu neediiji boornanteeri.

1- Mi fudforto boornorde ñaama, mi yetta Alla.

2- Mi juutnatah comcol haa yawta kolbuli.

3- Sukaabe worbe boornotaako boornanteeri rewbe, sukaabe rewbe be boornataako comci worbe.

4- Waasde nanndinaade e comci heefareebe wollo faasiqeebe.

5- Bismaade saanga boortugol comci.

6- Idaraade boornaade fada koyngal ñaamal, e idorde nanal saanga boortugol.

Neediiji badɗagol:

N 14: Janɗa neediiji badɗagol?

J- Mi wi'at: " bismillaahi, jettooje ngoodani Alla:

﴿لَتَسْتَوُوا عَلَىٰ ظُهُورِهِ ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ إِذَا اسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَانَ الَّذِي
سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿١٣﴾ وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ﴿١٤﴾﴾ [الزخرف: (١٣-١٤)]

(senaade woodani oon eeltando amen o, min ngonaana hattanbe mbo 13. Pellet, faade e Joom amen min nduttato 14).

- [Simoore Jukrufi: 13-14-]

2- Si a wirtiima juulɗo, salmin mbo.

Neediiji laawol:

N 15: Janɗa neediiji laawol?

J - 1- Mi fotondira mi yankino e yaadu am, mi yahra banng e ñaama ka laawol.

2- Mi salminat oon mbo kawrumi.

3- Mi meerna gite am, mi lorlatah hay gooto.

4- Mi yamira ko moy'yi, mi haɗa ko bonii.

5- Mi ittata ko lorata e laawol.

Neediiji naatgol galle e yaltude mbo.

N 16- Janɗa neediiji naatgol galle e yaltude e hembo?

J - 1- Mi yaltira fela am nana mi wi'a:" mi fudɗariima innde Alla, ko e makko mbakkaliimi, feere alah semmbe alah si wonah e Alla, Alla mbiɗo mooli ma nde majjata mi wollo mi majje, wollo mi fergito wollo mi fergite, wollo mi tooña wollo, mi tooñe, wollo mi majja wollo majje e dow am".

2- Mi naatrat galle e koyngal am ñaamal, mi wi'a:" e innde Alla min naatri, e innde Alla min njaltiri, e joom amen min mbakkali".

3- Min puɗɗoro soccaade, refti min calmin yimbe galle be.

Neediiji humtude haaju:

N 17 - Jan̄ta neediiji humtude haaju?

J-1- Mi naatrat koyngal am nanal.

2- Mi wi'a saanga naatgol:" bismillaahi, Alla mbido mooli ma e jinneeji gori e jinneeji dewi".

3- Mi naatdah e huunde wafnde innde Alla.

4- Mi suuro saanga humtude haaju.

5- Mi haalatah saanga humtude haaju.

Mi huccittah funnaange, mi rujtataako mbo saanga coofgol wollo jahgol dow wuro.

Mi huutorat junnga am nano saanga ittugol sobe, mi huutortah ñaamo. (labbinoratmi ko junngo am nano)

8 - Mi humtatah haaju am e dowdi wollo e laawol do yimbe ndewata.(mi selataa e dow bolol wolla e dowdi)

Mi lootat juude am (mi soodoto) caggal humtude haaju.

10- Mi yaltirat koyngal am nanal, mi wi'a: " yaafuyo ma".

Neediiji juma:

N 18- Jan̄ta neediiji misiide?

J -1- Mi naatrat misiide(jama) koyngal am ñaamal mi wi'a:" bismillaahi, Alla udditan am dame yurmeende ma".

2- Mi joodotaako hami juula darde dide.

3- Mi wirtataako e yeeso juuloobe, wollo mi yeeyna majjere, wollo mi yeeya, wollo mi sooda e nder juma.

4- Mi yaltirat jumao koyngal am nanal mi wi'a:" Aan Alla mbido ñaagoma e bural Ma.

Neediiji calmingol:

N 19 - Jan̄ta neediiji calmingol?

J-1- Si mi hawri e juul̄do mi idarat mbo salminaandu, e wiide: " yo kisal won e mon e yurmeende Alla e barke makko" mi jooportaako junngo am tan.

2- Mi moosat e yeeso mbo calminat mi o.

3- Mi tottat mbo junngo ñaamo.

4- Si woodi calmind̄o mi salmitorta no buri moy/yude, wollo mi rutta hono mum.

5- Mi adartaako keefeero salminaandu si mi hawri e makko, si o salmani mi rutto hono no o salmaniri mi nih.

6- Suko salminta maw̄do, bad̄diid̄o salmina jahoowo, jahoowo salmina jood̄iido, seed̄a calmina heewbe

Neediiji sakkintinaade(waynaade):

N 20: Jan̄ta neediiji sakkintinaade?

J-1- Mi d̄ab̄bat sakkiteede ko adii nde naatat mi e nokku.

2- Mi d̄ab̄bat sakkiteede laabi tati, mi beydatah, caggal d̄uum mi yaha.

3- Mi honnga baafal e newuya, mi darataako mi huccita e damal, ndaratoomi ko e ñaamo wollo e nano maggal.

4- Mi naatatah e baaba am wollo e yummo am wollo e god̄do, tawa mi d̄ab̄baani sakkiteede yo mi naata, haa teen̄ti ko adii fajiri e yonto pooftagol njollor, e caggal geeȳe.

5- Mbida waawi naatde nokkuuji d̄i kodaako, hono Safrordu e d̄o yeeyete ko aldah e d̄abbude sakkiteede.

Neediiji newanaade kulle:

N 21: Jan̄ta neediiji neediiji newanaade kulle (muumunteeji)

- J-1- Mi ñamminat kullel ngel mi yarna ngel.
- 2- yurmaade ngel, e waasde roonde ngel ko ngel hattanaani.
- 3- Mi leptatah muumunteyel e kala mbaadi e lebte wollo e torro.

Neediiji coftal balli:

N22: Jan̄ta neediiji coftal balli.

- J-1- Mi anniyoto e coftal balli he semmbinde ngam doftaade Alla e weluyo makko.
- 2- Min pijatah e saanga juulde.
- 3- Sukaabe worbe pijdatah coftal balli e sukaabe rewbe.
- 4- Mi boornoto comci cuurooji awra saanga coftal balli.
- 5- Mi wodfoto caftal balli karmungal, hono lapupude e yeeso e huñcude awraaji.

Neediiji gaajaate:

N 23- Jan̄ta yogo e neediiji gaajaate.

- J-
- 1- Goonɗude e gaajaate e waasde fende.
- 2- gaajaate de ngalah jalkitgol e lorde e hulbinde.
- 3- Waasde hebbinde gaajaate.

Neediiji islude:

N 24: Jan̄ta neediiji isludo.

- J-
- 1- Wadde junngo wollo comcol wollo sarbet e hunduko saanga islugol.
- 2- Yettude Alla caggal islude wiide:" jettoojee ngoodani Alla.
- 3- yo sidɗo mum wollo gondiijo mum wii: " yo Alla yurmo ma".
- Si oon wi'i noon yo o wii:" yo Alla feewnu mon moyfina battane mon".

Neediiji ɳaablugol:

N 25: Hol ko woni neediiji ɳaablugol.

J-

1- Etaade teerude ɳgaablugol.

2- Waasde ɳamtude sawtu hono wiide" aa" "aa".

Fawde junngo e hunduko.

Neediiji jaɳgude Alquraana tedduɗo o.

N 26: Jaɳta neediiji jaɳgude.

J-1- Jaɳgude Alquraana tawa haɗa wondi e laabal

2- Joodaade won dude e needi e neɗɗankaagal.

3- Moolaade e bone seyɗaane saanga nde puɗɗotoda jaɳgude.

4- Mbido yeewtindo Alquraana.

Feccere jikkuuji:

N1: Janṭa bural moy'yude jikku.

J: Annabi maaki: " Buri timmude goonḍinbe he iimaan, ko burbe moy'yude jukku" Tirmiji e Ahmadu kabri mbo.

N 2: Hol ko waḍi heḍen njaggito e jikkuuji islaamiyankooji.

J -1- Sabu koḍum sabaabu gilli Alla.

2- Ko sababu yidde tagoore nde.

3- Ko ḍuum buri teddude kala huunde e peesirgal.

4- Moy'yude jikku ina wona sabaabu sowa- neede njeenaari e baraaje.

5- Ko maande timmude iimaan.

N 3: Hoḍo y'ettaten jikkuuji.

J- E Alquraana tedduḍo o, Alla Toowḍo O maaki:

(إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمٌ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ﴿٩﴾ [الإسراء: ٩])

(Pellet, o Alquraana kombo peewnoowo wonan de ko buri fooccaade).[- Simoore Israa'i : 9-]

Ina e sunna annabianke: Ka Nelaado yo jam kisal won e mum maaki: " pellet, neldaami ko haa mi timmina jikkuuji moy'yi".Ko Ahmadu habri mbo.

N 4: Hol ko woni moy'yinde e mbaadiiji mum ?

J- Duum woni reen de Alla ko duumi, e tottirde moy'yere e moy'yude e tagaabe.

Annabi yo jam e kisal won e mum maaki: " Pellet, Alla yamarii moy'yinde e kala huunde".Ko Muslim habri mbo.

Ina e mbaadiiji moyy'inde:

Moyy'inde e dewal Alla, duum woni labbinande Alla dewal ngal.

Moyy'inde e jiknaabe ka bolle e golle.

Moyy'inde e endam e badiibe ma.

Moyy'inde e koddiijo.

Moyy'inde e alyatimeebe e miskineebe.

Moyy'inde e bonfo e ma.

Moyy'inde haala.

Moyy'inde saanga jeddandirgol.

Moyy'inde e kulle (muumiteeje).

N 5 - Hol ko woni mbeñdi moyy'inde ?

J- Mbeñdi moyy'inde woni bonnude.

x Ina e duum: Accude labbinande Alla dewal.

E aay'aade jiknaabe.

E tay'de endameeje

E bonnude koddigal.

E accude moyy'ude waasbe e miskineebe e ko wonah duum ummaade e konngudi bonfi e golle bonfo.

N 6: E ko woni nooneji hoolaare e mbaadiiji mum ?

Jaabawol:

1- Hoolaare e reen de hakkeeki Alla.

Mbaadiiji mum: hoolaare tottirde dewe hono juulde, askal, e koorko, e hajju, e ko wonah di ko Alla farli e dow men.

1- Hoolaare e reen de hakkeeki tagoore

Reen de guri yimbe.

E jawdeele mabbe.

E yiya/ameeje mabbe.

E sirruuji mabbe, e denndaangal kobe ndesndi ma.

Alla daali e jantaade sifaaji malaabe:

﴿وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْتِنَتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ﴾ [المؤمنون: ٨]

(e been renoobe kobe koolna e aadiiji mabbe 8) [- Simoore Muuminuun: 8-]

N 7: Eko woni mbeñdi hoolaare?

J- Njanfa, duum woni sankude hakkeeji Alla e hakkeeji yimbe.

Annabi mbo jam e kisal woni e mum maaki: " maale Naafige ko tati " si o resndaama o njanfo". Ko ko hawra e mum.

N 8: Holko woni jikku goonɗude?

J- Ko duum woni haalde ko yaadi ko woni ko wollo huunde no nde woniri nih.

Ina e mbaadiiji mum:

Goonɗude e haala won dude e yimbe.

Goonɗude e fodoore.

Goonɗude e haala e golle.

Annabi mbo jam e kisal woni e mum maaki: " pellet, goongo ina dowa faade e diggere, diggere ina dowa faade e aljanna, neddo seeratah haalde goongo haa o winnde ka Alla ko goonɗudo. Ko ko hawra e mum.

N 9 Holko woni mbeñdi goongo?

J-Fenaande, duum woni ko luuti ko woodi, ina heen, fenande yimbe, e luutndaade fodoore, e seedaade fenaande.

Annabi yo jam e kisal won e mum maaki: " pellet, fenaande ina dowa faade e faajiraagal, faajiraagal ina dowa faade e yiite, gorko seeratah ina fena haa o winnde ka Alla penoowo". Ko ko hawra e mum.

Annabi yo jam e kisal ngon e mum maaki: " maale naafige ko tati" o janti heen" si o yeewti o fena, si o fodi o luutndo". Ko ko hawra e mum.

N 10: Janɗa nooneji muɗal?

J - Muɗde e dow doftaade Alla.

Muɗde gaa e goopol.

- Muɗde hoddiraaji muusɗi, e yettude Alla e kala alhaali.

Alla toowɗo o daali:

﴿وَكَايْنٍ مِّن نَّبِيٍّ قَتَلَ مَعَهُ رِيشُونَ كَثِيرٌ فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا
وَمَا أَسْتَكْبَرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّادِقِينَ﴾ [آل عمران: ١٧٦]

(Alla ina yidi muɗoobe 146). - Simoore Aali Imraana: 146)

Annabi yo jam e kisal ngon e mum maaki:" Heskey fiyaaku juulɗo huunde mum fof ko moy'eere, hay gooto alah duum si wonah goonɗinɗo, si ko weli hebii mbo o yetta dum wona moy'ere mum, si lorla hebii mbo o muɗa duum wona moy'ere mum". Ko Muslim habri mbo.

N 11: Hol ko woni mbeñji muɗal?

J - Duum woni waasde muɗde e dewal, e waasde muɗde e goopol, e metteede hoddiraaji foti e konngi wollo golle.

Ina e mbaadiiji mum:

Woodeede maayde.

Lappude koobe.

Seekde comci.

Sarde sukundu.

Ñaaganaade fittaandu mum halkaade.

Annabi mbo jam e kisal woni e mum maaki:" Njobdi yaadata ko e mawnude musiiba Alla si yidii yimbe O jaribatoobe, kala e mabbe belaado o daña weluya, kala tikkudo o heba tikkereKo Tirmiji e Ibnu Maaja kabri mbo.

N 12: Janja jikku ballandiral?

Duum woni wallandirde yimbe hakkunde mabbe e goongo e moy/ere.

Mbaadiiji ballandiral:

5 - Wallandirde e ruttude hakkeoji.

Wallandirde e ruttude tooñdo.

Wallandirde e humtude haajuuji yimbe e miskineebe.

Wallandirde e kala moy/ere.

Waasde wallandirde e bakkaat e torra e añanaagal.

Alla toowdo o daali:

﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تُحِلُّوا شَعَيْرَ اللَّهِ وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ وَلَا الْهَدْيَ وَلَا الْقَلَائِدَ وَلَا ءَامِينَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّن رَّبِّهِمْ وَرِضْوَانًا وَإِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ أَن صَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَن تَعْتَدُوا وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢﴾﴾ [المائدة: ٢٥]

(mballandire e diggere e kulol Alla wote mballandire e bakkaat e ngañngu kule Alla pellet, Alla ko cattudo lebte 2). [- Simoore Maa'ida: 2-]

Annabi mbo jam e kisal woni e mum maaki: " Gooñdindo e gooñdindo ko hono mahdi, gooto e mabbe in semmbina goddo). Ko ko hawra e mum.

Annabi yo jam e kisal ngon e mum maaki: " Juuldo woni musiddo juuldo, o tooñotaa mbo, o hoynataa mbo, kala gon do e haaju musiddo mum, Alla wona e haaju makko, kala ittando juuldo bitteende, Alla ittana mbo bitteene e bitte ñande darngo, kala cuhurdo juuldo Alla suhura dum ñande darngo). Ko ko hawra e mum.

N 13: Hol ko woni nooneji jikku kersa?

J - 1- Hersude Alla, woni waasde woopde Mbo.

2 - Hersude yimbe: accude haalde paɗkare e bonde demngal e yaltinde awraaji.

Nelaado Alla maaki:" goonɗinde ko huunde e capande jeedifi" wollo " huunde e capande jeegom" gedal, buri heen toowde ko wiide: Laa Ilaaha illallaaha, buri heen leesɗude: ko ittude ko lorata e laawol, gacce ko gedel e goonɗinde". Ko Muslim habri mbo.

N 14: Janja mbaadiiji jikku yurmeende.

J- Yurmaade mawbe e teddin de be.

Yurmaade famarbe duubi e sukaabe.

Yurmaade baasɗo e miskiin e katajindo.

Yurmaade kulle duum woni nde ñammintaa de mbaasaade lorde.

Ina e duum konngol Annabi:" hada yi'a goonɗinbe e yurmandirde be e yifandirde be e endandirde be ko hono banndu, si heen tergal muusaama godde de noddandira hiɗkayinaade e paawngal". Ko ko hawra e mum.

Nelaado mo jam e kisal woni e mum maaki:" Yurmotoobe Alla yurmotoobe, njurme wonbe e leydi, wonbe kammu njurmo mon". Ko Abu Daawuuda e Tirmiji habri mbo.

N 15: Hoko woni nooneji jikku yidde?

J - Yidde Alla.

Alla toowɗo o daali:

﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ﴾ [البقرة: ١٦٥]

(Been goonɗinbe buri sattande Alla gilli). [- Simoore Baqara: 156 -]

Yidde Nellado.

O maaki:(Mi woondari mbo fittaandu am woni e junngo Makko, gooto e mon goonɗintah haa ko o yidɗi mi ko bura ko o yidɗi ko baaba makko e yumma makko”. Ko Bukaari habri mbo.

Yidde goonɗinbe, e yidandeebe moyyere hono hono no yidiranda hoore ma.

Annabi mbo jam e kisal woni e mum maaki:" Hay gooto e mon goonɗintah haa o yidana musidɗo mum ko o yidani ko hoore mum.Ko Bukaari habri mbo.

N 16: Anndin weytaade yeeso.

J- Duum woni wellitaade yeeso, won dude e weltaare e mooso e newaare e hollirde wel-taare saanga hawrude e yimbe.

Duum woni mbeñdi ñirbinaade e jeece yimbe ko addantabe dokde.

E bural duum hadisaaji keewɗi ngarii heen, ittaama e Abu Jarri yo Alla wele mbo, o wii: Nelaado maaki:" Woto yaw e moyyere hay huunde, hay si ko hawrude e musidɗo ma e yeeso weytiingo”. Ko Muslim habri mbo.

Nelaado yo jam e kisal ngon e mum maaki:" moosedee ma e yeeso musidɗo ma ko sadak”. Ko Tirmiji habri mbo.

N 17: Ko woni haasidaagal?

J - Duum woni woodeede iwde dokke e godɗo wollo añande godɗo dokke Alla.

Alla daali:

(وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ) [الفلق: ٥]

(e bone haaside si o haasadiima 5) Simoore Falaqi: 5-].

Ittaama e Anas Ibnu Maalik, Nelaado yo jam e kisal won e mum maaki:" wote ngañandire, wote kaasidire, wote nduɗtandire, ngone jiyaaɓe Alla hodon ngoni musibbe”. Ko Bukaari e Muslim kabri mbo.

N 18: Hol ko woni jalkitde?

J- Duum woni jalkitde musidfo ma e hoynude mbo, dum dagaaki.

Alla hadi duum:

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا يَسْحَرُ قَوْمٌ مِّن قَوْمِ عَسَىٰ أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِّن نِّسَاءِ عَسَىٰ أَن يَكُنَّ خَيْرًا مِّنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَرُوا بِلَا لَقَبٍ بِئْسَ الْأَسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَن لَّمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١١﴾﴾ [الحجرات: ١١]

(eehey mon goonɗinbe woto yimbe njalkit wobbe be ina waawi nde be ngonat burbe moyyude e mabbe woto rewbe njalkit rewbe yaama ndebe burata been moyyude wote njuwe ko'e mon wote noddondire coowoje bonii inde yaltude dowitaare caggal gumre kala mbo tuubaani caggal duum ko been ngoni tooñbe 11). [- Simoore Hujuraati: 11-]

N 19: Anndin yankinaare?

J- Duum woni nde nedfo waasata yiide hoore makko e dow yimbe, o yawataabe o salataako goongo.

- Alla toowfo O daali:

﴿وَعِبَادَ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ﴿٦٣﴾﴾ [الفرقان: ٦٣]

(e maccube Alla been yahoobe e dow leydi hobe ngoni yankaniibe). [- Simoore Furqaan: 63-]

Hawnan woni: yankaniibe.

Nelaado Alla maaki: " Hay gooto yankinantaako Alla si wonah O bamta mbo". Ko Muslim habri mbo.

Nelaado maaki: " Pellet, Alla wahyiima e am nde njankintadon haa gooto e mon waasa wasaade e godfo, gooto e mon kadi waasa yawtude keerol e e dowgodfo o". Ko Muslim habri mbo.

N 20: Hol ko woni nooneji mawnakinaare harmunde nde ?

J - Mawnakinaade e goongo, duum woni ruttude goongo e waasde mbo jabde.

2- Mawnakinaade e dow yimbe, duum woni yawdebe e hoynudebe.

Nelaado Alla maaki:" Nelaado maaki naatatah aljanna oon mbo woni e bernde makko fotde gabbel jarra e mawnakinaare". Gorko gooto wii: pellet, gorko ina yida nde comcol mum moy'ata, pade mum njooda? O maaki:" Alla ko joodo hombo yidi ko yoodi, mawnakinaare woni: ruttude goongo e yawaade yimbe". Ko Muslim habri mbo.

Badrul haqqi: woni ruttude goongo.

Gamdu annaasi woni: yawde yimbe.

Comcol joodngol e pade joodde wonah e mawnakinaare jeya.

N 21: Janta yogo e nooneji tuppude (fuuntude) harmunde?

J - Fuuntude e njeeygu e cootgol, duum woni suudde ayiiba ko yeeyete ko.

- Fuuntude e janngude ganndal, hono gujjugol janngoobe saanga betooji.

- Fuuntude e konngol hono seedaade fekindaande e penaale.

- Waasde huubnude ko kaalnada e ko kawru- nada e yimbe.

E hadde fuuntude e tuppude, Nelaado wirtiima joowel ñaamdu, o naatni junngo makko nder hengel, pefeeli mum leppi, O maaki: " ko dum woni jom ñaamdu?" o wii: ko dum tobadum aan Nelaado Alla, O maaki:" ko hadma wadde dum dow haa yimbe be nji'a dum? kala puuntudo amen jeyaako e am". Ko Muslim habri mbo.

Assubratu: woni joowel ñamri.

N 22: Hol ko woni ñoore?

J- Duum woni haalde e musidɗo ma ko o aani tawa o tawaaka (hombo wirni).

Alla toowɗo o daali:

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَى الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ﴾ [الحجرات: ١٢]

(woto yogo e mon ñoh yogo godɗo o mbele gooto e mon ina yidi nde o ñaamata teewu musidɗo makko hombo maayi on ngañii duum kule Alla pellet, Alla ko jaboowo tuwabuyo ko jurmotooɗo 12).[- Simoore Hujuraati: 12-]

N 23: Anndin baddoowo?

J- Duum woni eggude jeewte hakkunde yimbe nawana wobbe ngam bonnude hakkunde mabbe.

Nelaado yo jam e kisal won e makko maaki: " baddoowo naatata aljanna". Ko Muslim habri mbo.

N 24: Hol ko woni ngaameele?

J- Duum woni tinde niseedi saanga gollude moy/yere e ko waddi e nedɗo gollude dum.

Ina heen: Aamde gollude golle baddiide.

Alla toowɗo O daali:

﴿إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَدِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَدِيعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَى يُرَاءُونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا﴾ [النساء: ١٤٢]

" Pellet, naafiqeebe be hobe kodo Alla kamko ne hombo hodoobe, sibe ummiima faade e juulde be ummoto hobe ngaami hobe njiino yimbe be njanjataako Alla si wonah seeda 142). [- Simoore Nisaa'i:142-]

Ina haanani goonđindo accude ngaameele e maaynude banndu e joodaade, hombo haani yahde ngam gollude e dillude e soobaade e tiidnaade.

N 25: Janja nooneji tikkere?

J - 1 - Tikkere yettaande: ndeen woni sabu Alla, si heefereebe e naafiqeebe kuñcii hurmo Alla Ceniido O.

2 - Tikkere ñiñaande: Ndeen woni wadoore aade wadde wollo haalde ko haanaani.

Safrude tikkere:

Salligaade,

Joodaade tawi ko a darinoodo, lelaade tawi ko a joodinoodo.

Jaggitade e wasiya Nelaado ina e duum" woto tikku".

Nde o tehrata fittaandu makko saanga tikkere e duñaade ko haanaani.

Moolaade e Alla e bone seydaane diddaado o.

Deyyude.

N 26: Hol ko woni ñukkindaade?

J: Duum woni huncude e wittude awraaji yimbe di be cuudata.

Ina jeya e mbaadiiji mum karmufi:

Yellitaade e awraaji yimbe ka cuufi mabbe.

- Hedaade neddo jeewte mabbe ko aldah e ganndal mabbe.

Alla toowdo o daali

(وَلَا تَجَسَّسُوا ﴿١٣﴾ [الحجرات: ١٣])

(wotee ñukkondire). [- Simoore Hujuraati: 12-]

N 27: Hol ko woni burtinde? Hol ko woni dawre? Hol ko woni teddungal?

J- Burtinde: Woni nafqude jawdi do wonah nokku mum.

Mbeñdi mum ko dawre: duum woni jaggude mbaasa tottirde hakke hendi.

Celludo woni gonɗo e hakkunde, duum woni nde juulɗo wonata dokko.

Alla Toowɗo O daali:

﴿وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا﴾ [الفرقان: ٦٧]

(E bee be sibe tottari be burtintah be ñakkintah be ngonata ko e hakkunde duum 67)- - Simoore Al Furkaan 67).

N 28 Hol ko woni kulol reedu? Hol ko woni jaambraagal?

Kulol reedu woni: nde hulata ko haanaani huleede.

Hono hulde haalde goongo e yeddude ko boni.

Cuusal woni: Arde e goongo, hono arde e dingiral wolde ngam duñcande islaam e juulbe.

Nelaado yo jam e kisal won e mum, hombo wi'atno si homba ñaago: "Aan Alla miin de mbiɗo moolo e mah bone hulol reedu".

Nelaado mo jam e kisal woni e mum maaki: "Goonɗiɗo cembindo buri moyyude e buri yiɗeede ka Alla e goonɗiɗo lohɗo,hina e kala emuen moyyere".Ko Muslim habri mbo.

N 29: Janɗa yogo e konngi demngal karminaadi?

J- Yeru hudde e yattaade.

- Hono wiide kaari "ko kullel" e yeru mum e konngudi.

- Wollo janɗaraade awraaji konngudi pankari bondi.

Nelaado yo o his hadii duum fof, o maaki:" Goonjindo wonah juwoowo, wonah kudoowo, wonah pankaro wonah bonfo deɓngal". Ko Tirmiji e Ibnu Habbaan kabri mbo.

N 30: Jan̄ta sababuuj̄i ballooji juuldo jikkoraade jikkuuji moȳyi?

J - 1 - Ñaagaade yo Alla yefma jikku moȳyo O walluma e hembo.

2- Horde Alla teddufo O, e won de hombo anndu ma hombo nanma hombo yiima.

3 - Siftorde baraaje jikku moȳyo e won de kombo sabaabu naatde aljanna.

4 - Siftorde battane jikku bonfo e won de kombo e sababuuj̄i naatde yiite.

5 - Moȳyude jikku ina fooda gilli Alla e gilli tagoore makko o, e won de bonde jikku ina adda tikkere Alla e tagoore mum wonande joom jikku bonfo.

6 - Janngude daartol Annabi e ñeemtinde mbo.

7 - Wondude e moȳyube e reentaade bonbe.

Feccere ñaagule e Jikruuji:

N 1: Hol ko woni bural Jikru?

J - Annabi yo jam e kisal ngon e makko maaki: 'Yeru jañtatoodo Alla e mbo jañtataaka Alla, wa'i kono maaydo e guurdo. Ko Bukaari habri mbo.

- Wadi dum ko qiima nguurndam neddo ko fotde ko o jañtato Alla Toowdo O.

N 2: Jañta yogo e faayidaaji innude Alla?

J - Hodum wona sabuya weluya Alla.

2 - Ina ridda seytaane.

3 - Ina reena juuldo e boneeji.

4 - Juuldo ina dañira dum njobdi e baraaaje.

N 3 - Hombo jikru buri moyyude?

J - " **Laa Ilaaha Illallaahu**" (alah dewateeda e goongo mbo wonah Alla). Ko Tirmiji e Ibnu Maaja habri mbo.

N 4 - Hol ko kaalata si a fini e doyngol?

J - Mi yettii Alla oon guurtindo amen caggal de o wari amen, ko e makko woni ummital". Ko ko hawra e mum.

N 5 - ko kaalata si a boorniima comcol am?

J - " mi yettii Alla oon koltindo mi ngol comcol o yedimi ngol ko aldah e feere ummaade e am wonah kadi semmbe". Abu Daawuuda e Tirmiji e wobbe kabri mbo.

N 6 - ko kaalata si boori comcol?

J - " Bismillaahi". Ko Tirmiji habri mbo.

N 7: Hol ko woni ñaagunde boornaade comcol kesol?

J - " Alla jettoode ngoodaniima aan holtanimi ngol, mbido ñaagoma jam hengol e jam kongol feewnira, mbido moolo ma e bone hengol e bone kongol feewnira". Ko Abu Daawuuda e Tirmiji habri mbo.

N 8: Ko ñaagatoda boorniido comcol kesol?

Si a yi'i goddo ina boorni comcol kesol ñaagano mbo, mbi'a:" Yo ngol rappu Alla lomtina godngol". Ko Abu Daawuuda habri mbo.

N 9: Haal ñaagunde yaade dow wuro, ko nokku ka haaju humtate?

J - " Aan Alla mbiido moolo e ma bone seyteneeeji dewi e gori". Ko ko hawra e mum.

N 10: Hol ko woni ñaagunde yaltude ummaade dow wuro(taarorde)?

J - " yaafuya ma".Ko Abu Daawuuda e Tirmiji habri mbo.

N 11: Ko kaalata ko adi sallige?

J- " Bismillaahi"(mi fuddoriima Innde Alla). Ko Abu Daawuuda habri mbo.

N 12: Hol ko kaalata caggal a gayni sallige?

J - " mbiido seedo deweteedo e goongo alah si wonah Alla gooto tan o alah denndadiijo, mbiido seedo won de Muhamadu ko maccudo makko ko nelaado makko". Ko Muslim habri mbo.

N 13: Ko woni ñaagunde sifa yalta galle ?

J - " bismillaahi, mi wakkaliima e Alla, feere alah semmbe alah si wonah e Alla". Ko Abu Daawuuda e Tirmiji habri mbo.

N 14: Ko woni ñaagunde saanga naatde galle?

J - " ko e innde Alla min naatiri, ko e innde Alla min njaltiri, ko e Alla min mbakkali" refti o salmina yimbe galle makko". Ko Abu Daawuuda habri mbo.

15 : Ko woni ñaagunde naatde misiide ?

J - " Alla udditanam dame yurmeende ma" ko musli habri mbo.

N 16: Ko woni ñaagunde yaltude e misiide?

J - " Alla mbiido ñaagama e buram Ma" ko Muslim habri mbo.

N 17: Ko aade haalata si o nanii noddinaandu?

J - Mi refoto ko noddinoowo o haalata ko si wonah e:" hayya ala assalaati e hayya ala al falaahi" do mbi'atmi ko " laa hawla wolaa quwwata illaa billaahi". Ko ko hawra e mum.

N 18: Ko kaalata caggal noddinaandu?

J - " a juulat e Annabi". Ko Muslim habri mbo.

Mbi'a: " Alla joom ndu noddaandu timmundu, e juulde darnaande, okku muhamadu jokkorgal e bural, ummin mbo e daraja jettaado mbo podandaa mbo o ". Al Bukaari.

Ñaagada hakkunde noddinaandu e wuurnaa- ndu, ñaagunde mum ruttetaake.

N 19: Ko ñaagotoda subako e kikiido?

J - 1- Mi janngat aayatul kursiyyi:

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ [البقرة: ٢٥٥]

(Alla mbo alah deweteedo si wonah kanjo guurdo dariido cay e ndeenka tagoore Mum mbo nonre wollo doyngol nanngatah woodaai mbo ko woni e kammuuji e ko woni e leydi, alah tefoowo ka makko si wonah mbo sakkiti hombo anndi ko woni yeeso mon e ko woni caggal mon be kumpittaako hay huunde e ganndal makko si wonah ko o wela, danjki makko ki yaaji kammuuji e leydi o ronkotah reendedi ko kanjo woni toowdo teddufo 255). [Simoore Baqara: 255-]

2 - Mi jannga bismillaahi arrahmaani arrahiim

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾ [الإخلاص: ١-٤]

(Maaku ko kanjo woni Alla gooto 1. Alla woni paandateedo 2 O jibinaani o jibinaaka 3. O alah hay pasa gooto 4 Laabi tati.

En puɗɗariima e innde Alla joom yurmeende heewnde huɓɗadinnde joom yurmeende heeriinde wonande goonɗinɓe ñande darnga

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿١﴾ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٢﴾ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿٣﴾ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴿٤﴾ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿٥﴾﴾ [الفلق: ١-٥]

(Mbeda moolo e joom Falaqi 1 E bone ko O tagi 2 E bone nibel jemma si ngel nibbaɗi 3. E bone guttooji e pible 4. E bone Haaside si o haasidiima 5) Laabi tati.

En puɗɗariima e innde Alla joom yurmeende heewnde huɓɗadinnde joom yurmeende heeriinde wonan de goonɗinɓe ñande darnga

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ النَّاسِ ﴿٢﴾ إِلَهِ النَّاسِ ﴿٣﴾ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿٤﴾ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ﴿٥﴾ مِنَ الْحَيَّةِ وَالنَّاسِ ﴿٦﴾﴾ [الناس: ١-٦]

((maaku mbeda moolo e jom yimbe. 1 Jeyɗo yimbe 2 Deweteedo yimbe.3 E bone cikki sikkinoojo birnatoodi 4. Oon cikki cikkinooowo e nder becce yimbe 5 Ummaade e jinneeji e yimbe 6)Laabi tati.

3- " Aan Alla aan woni joom am alah deweteedo e goongo si wonah aan, A tagii kam komi maccudo ma, mbido e aadi Ma e fodoore Ma ko kattando, mbido moolo e Ma e bone ko mbaɗmi, mbido ruttu ma dokke ma e dow am, mbido rutto bakkatuuji am, yaafu mi, sabu alah jaafatoodo bakkatuuji mbo wonah Aan.Ko Bukaari habri mbo.

N 20: Hol ko mbi'ata saanga daanayaade?

J- " E innde ma Aan Alla maayat mi, nguurat mi". Ko ko hawra e mum.

N 21 - Hol ko mbi'ata ko adii de ñaamata?

J- " Bismillaahi ".

Si a yejjiti e arwannde mum wii:

" Bismillaahi e arwannde e sakket "Ko Abu Daawuuda e Tirmiji habri mbo.

N 22: Hol klo kaalata si a gasnii ñaamde?

J -" Jettooje ngoodanii Alla ñamminḁo mi ḁum, O yedimi ndu, ko aldah e feere ummaa- de e am wonah semmbe". Ko Abu Daawuuda e Ibnu Maaja kabri mbo.

N 23: Hol ko woni du'aawu koḁo wonan de jom ñaamdu?

J - " Alla barkinanbe ko njedḁaabe ko, yaafobe njurmodaabe". Ko Muslim habri mbo.

N 24: Ko aade haalata si isli (iyli)?

J- " Jettooje ngoodanii Alla"

Yo sidḁo makko wollo gondiijo makko wii: " yo Alla yurmo ma".

Si o wi'ii mbo noon: yo o wii: " Yo Alla feewnu mon o moy'ina alhaaliiji mon". Ko Bukaari habri mbo.

N 25: Hol ko kaalaata si hada ummo e jonnde" ñaagunde kaffaara jonnde?

J -" Senaare woodaniima Aan Alla e jettooje Ma, mbiḁo seedo alah deweteedḁo mbo wonah Aan, mbeldḁa yaafna Ma mbedḁa rutto e ma".Ko Abu Daawuuda e Tirmiji e woḁbe.

N 26: Hol ko woni ñaagunde badḁagol?

J- Bismillaahi, jettooje ngoodanii Alla (senaa- re woodanii oon eeltandḁa amen ḁum min ngonaana hattanbe, 13 minen de ko joomi amen min nduttoto14)? " jettooje ngoodani Alla, jettooje ngoodani Alla, jettooje ngoodani Alla, Allaahu akbar, Allahu akbar, Allaahu akbar, senaare woodaniima mi tooñi hoore am yaafomi: sabu alah jaafatooḁo bakkatuuji mbo wonah Aan".Ko Abu Daawuuda e Tirmiji habri mbo.

N 27 é: jaŋta ñaagude datngal?

J –Allaahu akbar, Allahu akbar, Allaahu akbar (senaare woodani oon eeltando amen dum min ngonaana hattanbe dum¹³ Minen de ko joomi amen min nduttoto 14), Aan Alla emin toro ma e datngal amen ngal moy'ere e kulol e gollirde ko welat ma, Aan Alla newnan amen datngal amen ngal, sowan amen goddol maggal, Aan Alla ko aan woni gondiijo e datngal, e lomtiido e koreeji, Aan Alla mbedã min mooli ma e cadeele datngal, e bonde ñari ndaarande, e bonde ruttorde ka jawdi e koreeji".

Si o ruttiima o haaladi, o beyda:

" Ko min ruttotoobe, tuuboobe, rewoobe, joomi amen yettoobe"Ko Muslim habri mbo.

N 28: Hol ko datniido du'anto ñiibdo?

J- " mbida resnda mon Alla mbo desnde Makko majjata"Ko Ahmadu e Ibnu Maja habri mbo.

N 29: Hombo du'aawu ñiibdo du'anato datniido?

J- " Mbida resnda Alla diine ma, e hoolaare ma, e gasnirde golle ma"Ko Ahmadu e Tirmiji kabri mbo.

N30: Hol ko woni ñaagunde jeere?

J-" Alah deweteedo e goongo si wonah Alla denndadiijo alanaa mbo, laamu woodanii mbo, jettooje ngoodanii mbo, guurnoowo baroowo, ko o guurdo mbo maayatah, jam woni ko e junngo makko, ko o kattando kala huunde". Ko Tirmiji e Ibnu Maaja habri mbo.

N31: Jaŋta ñaagunde saanga tikkere?

J- " mbida moolo e Alla e bone seydaane diddaado e yurmeende"Ko ko hawra e mum.

N 32: Hol ko mbi'ata wonan de badando ma moy'ere?

J - " yo Alla yoɓma moy'ere". Ko Tirmiji habri mbo.

N33: Honde ñaagunde ñaagotoda si hiitaama mbaɗɗanteeri ma?

J- " Bismillaahi"Ko Abu Daawuuda habri mbo.

N34: Hol ko kaalata si a hebi ko welat ma?

J- " jettooje ngoodani Alla mbo moyyi timmata e neema makko"Ko Haakim habri mbo e wobbe.

N35: Ko kaalata si ko ngañda hebiima?

J-" mi yettii Alla e kala ngonko"Sahiih Bukaari.

N36: Hona woni mbaadi salminde e mbaadi duttugol salminaandu?

J- Juuldo ina wi'a:" yo kisal e yurmeende Alla e barke Alla won e mon"

Musidɗo makko rutta mbo: " yo kisal e yurmeende Alla e barke Alla won e mon"E nder deftere Tirmiji e Abu Daawuuda e wobbe

N37: Hoko woni ñaagunde saanga tellaade tobo?

J- " Aan Alla tobo nafoowo"Al Bukaari.

N38: Honde woni ñaagunde caggal tellaade tobo?

J- " min tobaama e bural Alla e yurmeende Mum"Bukaari e Muslim.

N39 : Janja ñaagunde henndu ?

J- " Aan Alla emin ñaagima moyyere mayru emin moolo e Ma bone mayru"Abu Daawuuda e Ibnu Maaja.

N40 Janja ñaagunde nande rigaango?

J- " Senaande woodani Mbo rigaango subhinto e yettude Mbo e malaykaaji ngam hulde Mbo"Muwada Maalik.

N 41: Honde woni ñaagunde si a yi'i jaribaado?

J- " mi yetti Alla okkudo mi aafiya e ko jaribaada ko, O burni mi ko heewi e ko tagi ko burnugol"Ko Tirmiji habri mbo.

N42: Ñaagunde kulɗo nde o hebata huunde e yitere makko?

J- Ari e nder hadiis: " si gooto e mon yi'i e musidɗo mum wollo e hoore mum, wollo e jawdi mum ko o haawa, yo ñaagano mbo barke sabu yitere ko goongo"Ko Ahmadu e Ibnu Maaja e wodoɓbe kabri mbo.

N43: Hono njuuldata e Annabi yo kisal won e makko?

J-"Aan Alla juul e muhamadu e koreeji muhamadu, hono no njuulduda e Ibraahiima, e koreeji ibraahiima, tigi tigi ko a Jetteteedo tedduɗo, Aan Alla barkin Muhamadu e koreeji Muhamadu, hono no mbarkanirɗa ibraahiima e koreeji ibraahiima tigi tigi ko A jetteteedo tedduɗo"Ko ko hawra e mum.

Feccere kadaafe.

N1: Hode ngoni pawaade joy de?

Jaabawol-

- 1- Ko waddii .
- 2- Ko yida.
- 3- Ko harmi.
- 4- Ko aña.
- 5- Ko dagi.

N 2: Fir dee ñaawooje joy?

Jaabawol-

1- Ko waddi hono juuldeele joy, e hoorde lewru koorko e diggande jipnaabe,

- Ko waddi golludo dum hebat baraaje goppudo dum lebte.

2 - Ko yida: Woni hono sunnaaji rawaatib, e ummanaade darde jemma, e ñamminde ñaamdu e salminde, ina innire sunna wollo ko yida.

- Ko yida baddo dum heba baraaje goppudo dum lebtetaake.

Leyyannde himmunde:

Ina haanani juuldo si o nanii won de nde huunde ko sunno wollo ko yida o yaawno o wada dum, e ñeemtinde Annabi.

3 - Ko harmina: Hono yarde sanngara e aayaade jipnaabe e tayde endameeje.

- Ko harmina ina barje goppudo dum badda dum ina lebte.

4 - Ko aña : Hono tottirde wollo hebbaraade junngo nana.

Ko aña goppudo dum ina barje golludo dum lebtetaake.

5 - Ko dagi: Hono ñaamde pomeere e yarde attaay, dum ina innire:

- Al Mubaahu badda dum barjetaake goppudo dum lebtetaake.

N 3 - Hol ko wonoi ñaawoore njeeygu e gollondire?

J -

Woni asli e kala njeeyguuji e gollondire ko dagaade tawi wonah yogo e nooneji di Alla harmini.

Alla Toowdo O daali:

﴿وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا﴾ [البقرة: ٢٧٥]

(Alla dakni njeeygu O harmini riba) [Simoore Baqara: 275-]

N4: Janja yogo e nooneji gollondire e njeeyguuji karminaafi?

Jaabawol-

1- Tuppude, ina heen: Suudde ayiiba e ko yeeyete ko.

Ittaama Abu Hurayrata, won de Nelaado wirtiima jooewel ñaamde, o naatni junngo makko e hende, peedeeli makko di leppi, o maaki: (Hol ko dum woni aan joom ñaamdu?) o wii: Kammu hebi dum aan Nelaado Alla, O maaki:" Hol ko hadna ma dum wadde e dow ñaamde he ngam yimbe be njiya dum? kala puuntudo amen jeyaako e am"Ko Muslim habri mbo.

2- Riba: Ina heen nde tottatmi aade ñamaande ujunere o rutta ujunnaaji did.

Beydude nde woni riba karminaado.

Alla Toowdo O daali:

﴿وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا﴾ [البقرة: ٢٧٥]

(Alla dakni njeeygu O harmini riba) [Simoore Baqara: 275-]

3- Koomte e majjere: Hono de njeeyatmaami birdam gondam e yeesre dammuwol, wollo liyyi e nder ndiyam dimi awaani.

Ari e hadiis:(hadde Nelaado yeeyde koomte). Ko Muslim habri mbo.

N5: Janta yogo e dokke Alla e dow ma?

J:

- 1- islaam ko dokke Alla, e won de a jeyaako e yimbe keefeeru.
- 2- sunnako dokke Alla, e won de a jeyaako e yimbe bida.
- 3- cellal ko dokke Alla e aafiya, nande e njiide e yaadu e ko wonah duum.
- 4- yardu e ñaamdu e boornaade.fof ko dokke AllaDokke Alla e men ina keewi limataako tonngotaako.Alla Toowdo O daali:

﴿وَأِنْ تَعَدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ اللَّهَ لَعَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ [النحل: ١٨]

(Si on limtii dokke Alla on tonngataade pellet Alla ko jaafatoodo jurmotoodo 18) [Simoore Nahli: 18]

N 6: Hol ko wadfii e men e dee dokke Alla? Hono njettirten de?

J-

Ko wadfii: Woni yettude di duum woni mantude Alla e yettirde Mbo demngal e hollude won de woodanii Mbo fural kamko tan, e huutaraade dee dokke Alla ko welata Alla, wonah woopde Mbo.

N7 - Hol ko woni juuldeele(feetuuji) juulbe?

J-

Juulde koorko e juulde taaske.

- Hono na ardi e hadiis Anas, o wii: Nelaado ari Madiina hobe njogii balde didi hobe pija e hede, O wii: " Hol ko woni dii ñaldî ? Be mbii: Min pijatna e hedî e saanga majjiyankoobe, Nelaado maaki:" Pellet. Alla wostaniima mon ko buridi moy'yude, ñalnde taaske e ñalnde juulde koorko"Ko Abu Daawuuda habri mbo.

Ko wonah de juuldeele diide ko bida.

N8: Hodi lebbi buri moyyude?

J- Lewru Koorko.

N9 - Hodi ñaldi buri moyyude?

J - Ñalnde aljuma.

N 10 - Hombo ñalawma buri moyyude e hitaande?

J - Ñalnde Arafa.

N 11: Hombo jemmo buri moyyude e hitaande he?

J - Leylatu Qadri.

N 12: Hol ko waddima si a yi'ii debbo janinke?

J-

Waddi ma ko meernude ndaarde; Alla daali:

﴿قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَعْضُوا مِنْ أَبْصَرِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ﴾ [النور: ٣٠]

(maakan goonɗinbe be yo be meernu ndaarde mabbe) [Suuratu Annuuri: 30].

N 13: Hobe ngoni añbe neddo?

1 - Fittaandu yamiratndu bonannde: duum woni nde o rewata ko fittaandu mum yamiri dum e belaade makko goopol Alla, Alla daali:

﴿وَمَا أَتَىٰ نَفْسِي إِلَّا النَّفْسَ لَأَمَّارَةً بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّيَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ [يوسف: ٥٣]

(pellet fittaandu ko yamirooru bonannde tawi wonah mbo Alla yurmii pellet Joom am ko jaafatoodo ko jurmotoodo) - [Simoore Yuusuf: 53-].

2 - Seydaane: Ko kamma woni gaña neddo faandaare hembo ko majjinde aade mbo sikki sikkina mbo e bonnannde mbo naatna aade yiite, Alla daali:

﴿يَأْتِيهَا النَّاسُ كُلُّوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَلًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ﴾ [البقرة: ١٦٨]

(woto rew taabe seydaane pellet ko o gaña banngudo) [-
Simoore Baqara: aaya 168-]

3- Wondiibe bonbe: Been hirjinoobe e bone, be palo moyƴere, Alla daali:

﴿وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِنْ نَبِيِّ فِي الْأَوَّلِينَ﴾ [الزخرف: ٦٥]

(Sehilaabe ñande heen yogo e mabbe ko gaña yogo goddo o
si wonah hulbe Alla be) [Simoore Jukhrufi: 6]

N 14: Hol ko woni tuubde?

J -

Tuubde woni: Accude goopol Alla faade e doftaare makko,
Alla daali:

﴿وَإِنِّي لَعَفَّارٌ لِمَنْ تَابَ وَءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى﴾ [طه: ٨٢]

(Pellet komi jaafatoodo wonan de oon tuubdo o goonɗini o
golli ko moyƴi refti o feewi) [Simoore Daaha: 82-]

N15: E ko woni sarɗeeji tuubgol cellungol?

J

1 - Doofaade e bakkaat.

2 - Nimsude ko yawti ko.

3- Fellitde waasde ruttaade e bakkaat

4 - Ruttude hakkeeji e tooñanngeeji faade e joom mum en .

Alla Toowdo O daali:

﴿وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرِ

الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾ [آل عمران: ١٣٥]

(E been be sibe mbaɗi paŋkare wollo be tooñi ko'e mabbe be ciftoro Alla be njaafno bakkatuuji mabbe alah jaafatooɗo bakkatuuji si wonah Alla doon doobe ndoonaaki kobe ngolluno ko tawa hobe nganndi) [-Simoore Aali Imraana: 135]

N 16- Ko woni maana juulde e Annabi?

J-Duum woni nde ñaagotoɗa Alla mantude Annabi ka batirde toownde nde.

N17: Hol ko woni maana Subhaanallaahi?

Duum woni seninde Alla e kala ustaare e kala ayiiba e bonannde.

N 18: Ko maana alhamdu lillaahi?

J- Duum woni mantude Alla, e sifaraade Mbo kala timmal.

N 19: Ko woni maana Allahu akbar?

J -Duum woni ko Alla buri mawnude kala huunde O buri teddude kala huunde.

N 20 - Hol ko woni maana Laa hawla wolaa Quwwata?

J -Woni maana mum ko jiyaado waylataako ummaade e alhaali faade e goddo o alah sembe kadi si wonah ummaade e Alla.

N 21 - Hol ko maana Astagfirullaaha?

J Duum woni dabɓude jiyaado e Joom makko momtande mbo bakkatuuji makko O suura ayibbaaji makko.

Timmoode.

E sakket:

Dum ko naabne de baabiraabe kaani firtande be pillanoode sukaabe makko haa be mawnida e haala selluko e golle e fibnde sellunde, nehrude nih buri himmude e ñam-minde sukaabe be e holtinde be, Ceniido O daali:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قُوا أَنفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ
غِلَاطٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ﴾ [التحریم: ٦]

(Eehey mon goonɗinbe, ndeene pittaali mon e koreeji mon e yiite, nge kubɓam mum woni yimbe e kaay'e, ina e dow maggol malaykaaji tekkudɗi cattudɗi dɗi ngoopatah ko Alla yamaridɗi hodi ngolla kodɗi njamira 6) [Simoore Tahriim: aaya 6].

Nelaado maaki:" Gorko ko gaynaako yimbe galle makko, ko kamko woni naamnitteedo ngaynaaka makko, debbo ko gaynaako suudu joom galle makko ko kamko woni naamnitteedo be"Ko Bukaari e Muslim kabri mbo.

Yo Alla juul e kiliifa (kohowo men men Muhamadu e koreeji makko e yimbe galle makko fof,

Contents

Ko sukaabe juulbe mbaawatah majjude.	1
Fuddorde:	4
Feccere fibnde.	6
Naamnal 1 : Hombo woni Joom ma ?	6
Naamnal 2: Hombo woni diine ma?	6
Naamnal 3: Hombo woni Annabi ma?	6
Naamnal 4: Jan̄ta konngol tawhiid, e hoko woni maana maggol?	6
Naamnal 5: Hofo Alla woni?	7
Naamnal 6: Hol ko woni seedaade muhamadu ko Nelaado Alla?	7
Naamnal 7: Hol ko saabi Alla tagi en?	8
Naamnal 8: Hol ko woni rewde Alla?	8
Naamnal 9: Hol ko furi mawnude ko waddii e men?	8
Naamnal hol ko woni nooneji Tawhiid?	9
Naamnal 11: Hombo bakkaat furi mawnude?	9
Naamnal 12: Jan̄ta sirku e nooneji mum?	9
Naamnal 13: Mbelo ina wadi ganndufo ko wirnii mbo wonah Alla?	10
Naamnal 14: Limto doosde iimaan?	10
Naamnal 15: Fir doosde iimaan?	11
Naamnal 16: Hol ko woni Alquraana?	14
Naamnal nayaabal : Hol ko woni Sunna ?	14
Naamnal: Hol ko woni Bida? mbela en njabat mbo?	14
Naamnal 19: Jan̄ta fibnde alwlaa'u e alraa'u.	14
Naamnal 20: Mbele Alla ina jaba diine mbo wonah diine Islaam?	15

Naamnal21: Keefaraagal wonirta ko bolle e golle e fibnde, addu yeru duum?	15
Naamnal22: Hol ko woni naafiqaagal e nooneeje mum?	16
Naamnal 23: Hombo woni timmoode Annabaabe e Nelaabe?	16
Naamnal 24: Hol ko woni kaawis?	17
Naamnal 25: Hobe ngoni Sahabaabe? Mbele heden njidi be?	17
Naamnal 26: Hobe ngoni yumum juulbe?	17
Naamnal 27: Hol ko woni hakke Besngu Muhamadu e dow men?	17
Naamnal 28: Hol ko waddii en e dow hilifaaabe juulbe?	18
Naamnal 29: Hol ko woni galle juulbe?	18
Naamnal 30: Hol ko woni galle heefereebe?	18
Naamnal 31: Hol ko woni kulol? Hol ko woni njoorto? Hoko woni daliil mum?	18
Naamnal 32: Janɗa yogo e inde e sifaaji Alla Toowɗo O?	19
Naamnal 33: Firtu de inde?	19
Naamnal 34: Hol ko waddii en e dow anndube juulbe?	20
Naamnal 35- Hobe ngoni Waliyaabe Alla Toowɗo O ?	20
Naamnal 36- Mbele iimaan ko bolle e golle?	20
Naamnal 37: Mbele iimaan ina beydo ina usto?	20
Naamnal 38: Hol ko woni moyyi inde?	21
Naamnal 39: Ndey golle njabate ka Alla Ceniido O?	21
N- 40: Hol ko woni wakkilaade e Alla?	21
N- Hol ko waddii e yamirde ko moyyi e hadde ko boni?	21
N 42: Hobe ngoni yimbe sunna e dental?	22
Feccere: Fiqhu.	23
N1: Anndin laabal?	23
N- Hol no labbanirten sobe jando e men?	23

N- Hol ko woni bural sallige?	23
N 4: Hono salligorte?	23
N 5: Hodi ngoni farillaaji sallige e limoore majji?	24
N6: Hodi ngoni sunnaaji sallige e limoore majji?	25
N- Limtu pirtooji sallige.	25
N 8 - Hol ko woni taamaamuyo?	25
N9- Hono taamorte?	25
N10- Hodi ngoni pirtooji taamamuyo?	26
N 11- Hol ko woni Kuffeeje? E mbele hode moome e dow majje?	26
N- Jaŋta ko woni ñeeñal e moomde e Kuffeeje.	26
N 4 -Ko woni sardeeji cellal moomde e Kuffeeje?	26
N- Hol ko woni mbaadi(sifa) moomgol e kuffeeje?	26
N- Hol ko bonnata moomgol e kuffeeje?	27
N-16- E ko woni maana juulde?	27
N17- Hol ko woni ñaawoore juulde?	27
N18- Hol ko woni ñaawoore accude juulde ?	27
N19- Hono foti juuldee mbaɗɗi e juulɗo e nder jemmo e ñalawma ? Hono foti limoore darɗe kala juulde ?	27
N20: Limtu sarɗiiji juulde?	27
N 21: Limtu jookli juulde?	28
N-22: Jaŋta baɗɗiidi e juulde?	29
J23: Hodi ngoni sunnaaji juulde?	29
Naamnam 24: Limtu bonnooji juulde?	31
N- 25: Hono juulɗo juulirta?	31
26- ko kaalate e jikruuji caggal silminde e juulde ?	35
N- 2: Hol ko woni sunnaaji rawaatib? Hol ko woni bural majji?	36

N 28: Hombo buri moy/yude e ñalawmaaji yontere nde?	36
N 2: Hol ko woni ñaawoore juulde juma?	36
N 30: Hono darde juulde aljuma poti?	37
N 31: Mbele ina dagii luutndaade juulde juma?	37
N32: Jaŋta sunnaaji juma?	37
33- Jaŋta bural juma ?	37
N"34- Hol ko woni kulol e nder juulde?	37
N 35- Anndin Askal?	38
N36: Hol ko woni sadak jidaado.	38
N 3: Anndin ko woni koorko?	38
N 38- Jaŋta bural hoorde lewru koorko?	39
N " 3: Jaŋta bural koorko gattal ko wonah e lewru koorko?	39
N 40: Jaŋta yogo e bonnooji koorko?	39
N41- Hol ko woni sunnaaji koorko?	39
N42- Anndin ko woni Hajju?	40
N 43- Limtu doosde hajju?	40
N 44: Hol ko woni bural Hajju?	40
N 45: Anndin Umra?	40
N36: fotde limoore doosde Umra?	40
N 4: Hol ko woni Jihaadi e laawol Alla?	41
Feccere daartol Nelaado.	42
N 1: Hol ko woni Asko Annabi men Muhamadu?	42
N 2: Hono yummum Annabi men wi'a te?	42
N 3: Ndey baaba makko maayi?	42
N 4: Ndey Nelaado jibina?	42
N 5: E hondi leydi o jibina?	42
N 6: Hobe muynini mbo e hobe nehi mbo?	42

N: Ndey(mande) neene makko maayi?	42
N 8: Hombo jogii mbo caggal Abdul Mudfdalibi?	42
N: Ndey o dānnadii e bappo makko faade Saam?	42
N 10: Honde wonno dātngal makko dīmmal?	43
N 11: Ndey Quraysi en mahtii Kaaba?	43
N 12: Hono duubi makko potno nde o nela nde? Faade e hobe o nelaa?	43
N 13- Honde huunde Wahyu o adari?	43
N 14 : Hono o waano ko adii wahyu ? Ndey wahyu adii tellaade e makko ?	43
N 16: Hombo idii goonjinde nelal makko?	44
N 17: Hono noddaandu faade e islaam waano?	44
N 18: Hono alhaali Nelaado e won diibe makko mbaano caggal banngin de noddaandu faade e islam?	44
N 1: Hombo maayi e hitaande sappabiire e neleede Muhamadyo o his?	45
N 20 ndey royde e ḡabbu faade kammu wonno?	45
N 21: Hono Nelaado noddiratno yimbe yaasi Makka?	45
N 22: Hono foti duubi Nelaado wonno Makko hombo nodda?	45
N 23: Faade hoto Nelaado ferani?	45
N 24: Hono foti duubi o heddi Madiina?	45
N25: Hol ko farla e mum e sarioyaaji islaam?	45
N26 Hol ko buri himmude e gol wole makko?	46
N 2: Hol ko sakkiti tellaade e Alquraana?	46
N 28: Ndey Nelaado sanki? hono foti duubi makko ngonno?	46
N2: Haal suddiibe Nelaado?	46
N30: Hobe ngoni bibbe Nelaado worbe?	47
31: Janṭa yogo e sifaaji taguyankooji Annabi ?	47

N31 : Hol ko Annabi accani leñol makko ?	47
Feccere tafsiir.	48
N1 : Janngu Faatiha piraam mbo ?	48
N 2: Janngu simoore jil jilati piraande ?	49
N 3: Janngu Simoore aadiyaati piraam nde.	50
N4: Janngu simoore Qaari'a piraande?	52
N 5: Janngu simoore Takaasur piraam nde?	53
N 6: Janngu Simoore Al Asri piraande?	54
N 7 Janngu simoore Lummajati piraam nde?	55
N 8: Janngu Simoore Al Fiili piraande?	56
N 9 Janngu Simoore Quraysi piraande?	57
N 1: Janngu simoore Maa'uun piraam nde?	57
11 : Janngu Simoore Al Kawsara piraande ?	58
N 12: Janngu Simoore Al Kaafiruuna piraam nde?	59
N 13: Janngu Simoore Nasri piraande?	60
N 14: Janngu Simoore Al Masadi piraande?	60
N 15: Janngu Simoore Iklaasi piraande?	61
N 16: Janngu Simoore Falaqi piraande?	62
N 17: Janngu simoore Annaasi piraande?	62
Feccere Hadiis:	64
N 1: Timmin Hadiis:" golle pawii tan ko e anniyaaji....", janña yogo e faayidaaji hembo?	64
N 2: Yottin hadiis " kala puɗɗuɗo e huunde amen nde ..." janña yogo e faayidaaji hembo?	64
N 3: Yottin hadiis (nde min njoodino ka nelaarɗo yo jam e kisaal won e mum ...), janña yogo e faayidaaji mammo?	65
N 4 - Yottin hadiis buri timmude goonɗinɓe he goonɗingol..." haal yogo e faayidaaji hembo?	66

- N5 - Yottin hadiis: " kala ngoondirdo ko wonah Alla..." haal yogo e faayidaaji mammo? 67
- N 6 - Yottin hadiis:" hay gooto e mon goonɗintah haa mi bura videede e mum...", jaŋta yogo e faayidaaji hembo? 67
- N7: ɗyottin o hadiis" hay gooto e mon goonɗintah haa yidana musidɗo makko..." jaŋta yogo e faayidaaji he? 67
- N 8: yottin hadiis:" mi woondari mbo fittaandu am woni e junngo makko..." jaŋta yogo e faayidaaji mammo? 68
- N9: ɗyottin hadiis" semmbe alah feere alah " jaŋta yogo e faayidaaji hembo? 68
- N 10: Yottin hadiis " ko noon tigi ina e banndu husre " haal yogo e faayidaaji mammo ? 68
- N 11: yottin hadiis:" kala mbo haala mum sakkitori e aduna: ɗalah deweteewo e goongo si wonah Alla," jaŋta yogo e faayidaaji e hembo? 69
- N 12: Yottin hadiis" juuldɗo wonah juwoowo, wonah kuɗoowo " janta yogo e faayidaaji o hadiis? 69
- N 13: Yottin hadiis" ina jeya e moy'ude islaam nedɗo " jaŋta yogo e faayidaaji o hadiis? 70
- N 14: Yottin hadiis " kala janngudɗo harfeere e deftere Alla "kaala yogo e faayidaaji mamba? 70
- Feccere neediiji islaam: 71
- Needi won dude e Alla: 71
- N 1 - Hono needi wonirta wondude e Alla? 71
- Needi won dude e Nelaadɗo. 71
- N 2: Hono needi won dude e Nelaadɗo wonrata? 71
- N 3: Hono needi won dude e jipnaabe wonrata? 71
- J - 1 - Doftaade jiknaabe ko wonah goopol. 71
- Neediiji jokkude endam: 72
- N 4: Hono njokkirat mi endam? 72

Neediiji musidal ka Alla.	72
N 5: Hono ngondirat mi e musibbe am e sehilaabe am ?	72
Neediiji koddigal:	73
N 6: Hol ko woni neediiji koddiijo?	73
Neediiji hodtude kodo:	73
N 7: Hol ko woni neediiji kodtiigu e kodo?	73
Neediiji ñaw:	74
N 8: Jaŋta neediiji ñaw e juuraade ñawdo?	74
Neediiji dabbude ganndal:	74
9- Jaŋta neediiji dabbude ganndal ?	74
Neediiji jonnde:	75
N 10- Hol ko woni neediiji jonnde?	75
Neediiji doyngol:	75
N 11: Jaŋta neediiji doyngol.	75
Neediiji ñaamdu:	76
N 12: Hol ko woni neediiji ñaamdu?	76
Neediiji boornanteeri:	76
N 13- Limtu neediiji boornanteeri.	76
Neediiji badɗagol:	77
N 14: Jaŋta neediiji badɗagol?	77
Neediiji laawol:	77
N 15: Jaŋta neediiji laawol?	77
Neediiji naatgol galle e yaltude mbo.	77
N 16- Jaŋta neediiji naatgol galle e yaltude e hembo?	77
Neediiji humtude haaju:	78
N 17 - Jaŋta neediiji humtude haaju?	78
Neediiji juma:	78

N 18- Jaŋta neediiji misiide?	78
Neediiji calmingol:	79
N 19 - Jaŋta neediiji calmingol?	79
Neediiji sakkintinaade(waynaade):	79
N 20: Jaŋta neediiji sakkintinaade?	79
Neediiji newanaade kulle:	80
N 21: Jaŋta neediiji neediiji newanaade kulle (muumunteeji)	80
Neediiji coftal balli:	80
N22: Jaŋta neediiji coftal balli.	80
Neediiji gaajaate:	80
N 23- Jaŋta yogo e neediiji gaajaate.	80
Neediiji islude:	80
N 2: Jaŋta neediiji isludo.	80
Neediiji ŋaablugol:	81
N 25: Hol ko woni neediiji ŋaablugol.	81
Neediiji jaŋngude Alquraana tedduɗo o.	81
N 26: Jaŋta neediiji jaŋngude.	81
Feccere jikkuuji:	82
N1: Jaŋta bural moy'yude jikku.	82
N 2: Hol ko waɗi heden njaggito e jikkuuji islaamiyankooji.	82
N 3: Hodo y'ettaten jikkuuji.	82
N 1: Hol ko woni moy'yinde e mbaadiiji mum ?	82
N 5 - Hol ko woni mbeñdi moy'yinde ?	83
N 6: E ko woni nooneeji hoolaare e mbaadiiji mum ?	83
N 7: Eko woni mbeñdi hoolaare?	84
N 8: Holko woni jikku goonɗude?	84
N 9 Holko woni mbeñdi goongo?	84

N 10: Jaŋta nooneeji muñal?	85
N 11: Hol ko woni mbeñji muñal?	85
N 13: Jaŋta jikku ballandiral?	86
N 13: Hol ko woni nooneeji jikku kersa?	87
N 14: Jaŋta mbaadiiji jikku yurmeende.	87
N 15: Hoko woni nooneeji jikku yidde?	87
N 1: Anndin weytaade yeeso.	88
N 17: Ko woni haasidaagal?	88
N 18: Hol ko woni jalkitde?	89
N 19: Anndin yankinaare?	89
N 30: Hol ko woni nooneeji mawnakinaare harmunde nde ?	90
N 21: Jaŋta yogo e nooneeji tuppude (fuuntude) harmunde?	90
N 22: Hol ko woni ñoore?	91
N 23: Anndin baddoowo?	91
N 24: Hol ko woni ngaameele?	91
N 25: Jaŋta nooneeji tikkere?	92
N 36: Hol ko woni ñukkindaade?	92
N 2: Hol ko woni burtinde? Hol ko woni dawre? Hol ko woni teddungal?	93
N 28 Hol ko woni kulol reedu? Hol ko woni jaambraagal?	93
N 29: Jaŋta yogo e konngi demngal karminaadi?	93
N 30: Jaŋta sababuuji ballooji juulfo jikkoraade jikkuuji moyyi?	94
Feccere ñaagule e Jikruuji:	95
N 1: Hol ko woni bural Jikru?	95
N 2: Jaŋta yogo e faayidaaji innude Alla?	95
N 3 - Hombo jikru buri moyyude?	95
N 4 - Hol ko kaalata si a fini e doyngol?	95

N 5 - ko kaalata si a boorniima comcol am?	95
N 6 - ko kaalata si boori comcol?	95
N 7: Hol ko woni ñaagunde boornaade comcol kesol?	95
N 8: Ko ñaagatoda boorniido comcol kesol?	96
N 9: Haal ñaagunde yaade dow wuro, ko nokku ka haaju humtate?	96
N 10: Hol ko woni ñaagunde yaltude ummaade dow wuro(taarorde)?	96
N 11: Ko kaalata ko adi sallige?	96
N 13: Hol ko kaalata caggal a gayni sallige?	96
N 13: Ko woni ñaagunde sifa yalta galle ?	96
N 14: Ko woni ñaagunde saanga naatde galle?	96
15 : Ko woni ñaagunde naatde misiide ?	96
N 16: Ko woni ñaagunde yaltude e misiide?	96
N 17: Ko aade haalata si o nanii noddinaandu?	97
N 1: Ko kaalata caggal noddinaandu?	97
N 1: Ko ñaagotoda subako e kikiido?	97
N 20: Hol ko mbi'ata saanga daanayaade?	98
N 21 - Hol ko mbi'ata ko adii de ñaamata?	98
N 22: Hol klo kaalata si a gasnii ñaamde?	99
N 23: Hol ko woni du'aawu kodo wonan de jom ñaamdu?	99
N 4: Ko aade haalata si isli (iyli)?	99
N 25: Hol ko kaalaata si hada ummo e jonnde" ñaagunde kaffaara jonnde?	99
N 36: Hol ko woni ñaagunde badɗagal?	99
N 3: jaŋta ñaagude ɗatngal?	100
N 28: Hol ko ɗatniido du'anto ñiibɗo?	100
N 2: Hombo du'aawu ñiibɗo du'anato ɗatniido?	100

N30: Hol ko woni ñaagunde jeere?	100
N3: Janja ñaagunde saanga tikkere?	100
N 32: Hol ko mbi'ata wonan de badando ma moy'ere?	100
N33: Honde ñaagunde ñaagotoda si hiitaama mbadanteeri ma?	101
N34: Hol ko kaalata si a hebi ko welat ma?	101
N35: Ko kaalata si ko gañda hebiima?	101
N36: Hona woni mbaadi salminde e mbaadi duttugol salminaandu?	101
N3: Hoko woni ñaagunde saanga tellaade tobo?	101
N38: Honde woni ñaagunde caggal tellaade tobo?	101
3 : Janja ñaagunde henndu ?	101
N40 Janja ñaagunde nande rigaango?	101
N1: Honde woni ñaagunde si a yi'i jaribaado?	101
N42: Ñaagunde kuldo nde o hebata huunde e yitere makko?	102
N43: Hono njuuldata e Annabi yo kisal won e makko?	102
Feccere kadaade.	103
N1: Hode ngoni pawaade joy de?	103
N 2: Fir dee ñaawooje joy?	103
N 3 - Hol ko wonoi ñaawoore njeeygu e gollondire?	104
N4: Janja yogo e nooneji gollandire e njeeyguuji karminaadi?	104
N5: Janja yogo e dokke Alla e dow ma?	105
N 6: Hol ko wadfi e men e dee dokke Alla? Hono njettirten de?	105
N - Hol ko woni juuldeele(feetuuji) juulbe?	105
N8: Hodi lebbi buri moy'yude?	106
N - Hodi ñaldi buri moy'yude?	106

N 10 - Hombo ñalawma buri moy'ude e hitaande?	106
N 11: Hombo jemmo buri moy'ude e hitaande he?	106
N 11: Hol ko waddima si a yi'ii debbo janinke?	106
N 13: Hobe ngoni añbe neddo?	106
N 14: Hol ko woni tuubde?	107
N1: E ko woni sardeeji tuubgol cellungol?	107
N 16- Ko woni maana juulde e Annabi?	108
N1: Hol ko woni maana Subhaanallaahi?	108
N 1: Ko maana alhamdu lillaahi?	108
N 1: Ko woni maana Allaahu akbar?	108
N 20 - Hol ko woni maana Laa hawla wolaa Quwwata?	108
N 21 - Hol ko maana Astagfirullaaha?	108
Timmoode.	109

Get to Know about Islam

in More Than **100** Languages

موسوعة الأحاديث النبوية
HadeethEnc.com

Encyclopedia of the
Translations of the Prophetic
Hadiths and their
Commentaries

IslamHouse.com

A Comprehensive Reference
for Introducing Islam in the
World's Languages

موسوعة القرآن الكريم
QuranEnc.com

Encyclopedia of the
Translations of the Meanings
and Interpretations of the
Noble Qur'an

ما لا يسمع أطفال المسلمين جهله
kids.islamenc.com

The Platform of What Muslim
Children Must Know

موسوعة المحتوى الإسلامي
IslamEnc.com

A Selection of the Translated
Islamic Content

بيان الإسلام
byenah.com

A Simplified Gateway for
Introducing Islam and
Learning its Rulings

Islamic Content Service
Association in Languages

Da'wah, Guidance, and Community
Awareness Association in Rabwah

978-603-8412-50-3

Ff215